

Агар дар ҷаҳон набвад омӯзгор,
Шавад тира аз бехирад рӯзгор.

ҲАҶТАНОМА АЗ 20-УМИ ИЮЛИ СОЛИ 1932 НАШР МЕШАВАД

№ 31 (12307)
5 августи
соли 2021

ОМУЗГОР

НАШРИЯИ ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН www.omuzgor-gazeta.tj

► БУНЁДКОРӢ

Мактаб-интернати нав дар Анзоб

28-уми июли соли равон Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо мақсади шиносӣ аз вазъи зиндагии мардум, чараҳои корҳои ободонию созандагӣ, ифтихои як қатор иншооти таъйиноти гуногун, боздид аз фаъолияти хоҷагиҳои деҳқонӣ ва суҳбату мулоқот бо сокинон ба вилояти Суғд ташриф оварданд.

Сафари кории Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аз ноҳияи Айнӣ оғоз гардид.

Дар деҳоти Анзоби ноҳияи Айнӣ Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон роҳбарияти вилояти Суғд, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мардуми шукргузору ваҳдатсарои ноҳия истикбол гирифтанд.

Нахуст, дар деҳаи Анзоби ноҳияи Айнӣ бо иштироки Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон мактаб-интернати наву замонавӣ, ки дар назди муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақами 22, бо фароҳам овардани тамоми шароити зарурии таълиму тарбия, хобгоҳ ва дигар иморатҳои ғайрирасон бунёд гардидааст, мавриди баҳрабардорӣ қарор дода шуд.

Ин муассисаи таълимӣ, ки аз лиҳози меъморӣ сохтмонӣ ва имконияту шароити муосирӣ таълиму тарбия дар ноҳия назир надорад, дар доираи дастуру

супоришҳои бевоситаи Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бунёд шудааст ва дар он асосан аҳолии синни мактабии деҳоти Анзоб ва водии Ягноб ба таълиму тарбия фаро гирифта мешаванд.

Корҳои сохтмонӣ дар хобгоҳи мактаб-интернат моҳи августи соли 2018 оғоз гардида, он аз чор ошёна иборат аст ва дорои ошхонаи бархаво, китобхона бо фарогирии шумораи зиёди адабиёти бадеӣ, синфхонаи шоҳмот, синфхонаҳои компютерӣ, хунаромӯзии духтаронаю писарона, хучраҳои бархавои хоб, дарстайёркунӣ, нуктаи тиббӣ, чойи дарзмолкунӣ, толори бархавои варзишӣ ва дигар иншооти ғайрирасон мебошад.

Ду синфхонаи хунаромӯзӣ, ки бо дастгоҳу таҷхизоти муосир мучаҳҳаз шудааст, барои соҳибқасб гардидани духтарону писарони деҳоти Анзоб ва водии Ягноб метавонад нақши қалон дошта бошад.

Дар ин синфхонаҳо духтарон хунари дӯзандагӣ ва писарон дуредгариро оҳангариро меомӯзанд.

Хобгоҳи мактаб-интернати назди Муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақами 22 дар маҷмӯъ барои 110 нафар пешбинӣ гардидааст.

Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аснои шиносӣ аз тарбиятгирандагони ин муассисаи таълимӣ даъват ба амал оварданд, ки дар замони

пешрафти кулӣ дар ҷаҳон, аз ҷумла, рушди бесобиқаи илму техника пайваста пайи омӯзиш бошанд ва дар оянда ҳамчун кадрҳои баландхатос дар ободию тараққиёти Тоҷикистони соҳибистиклол саҳми арзандаи худро гузоранд.

Ба таъкиди Пешвои миллат, ҳадафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳам аз бунёди муассисаҳои муосирӣ таълимӣ дар тамоми шаҳру ноҳияҳо ба таълиму тарбияи дуруст ва ҷавобгӯ ба стандартҳои байналмилалӣ фаро гирифтани наврасону ҷавонон мебошад.

Бо таваҷҷуҳ ба ин, ифтихои мактаб-интернати нав, ки дар арафаи таҷлили 30-юмин солгарди Истиклоли давлатӣ рост омад, барои хонандагон тухфаи арзишманд арзёбӣ гардид ва аз омӯзгорону мураббияҳо даъват карда шуд, ки бо истифода аз шароити хуби дар ин муассиса муҳайёгардида, ба сатҳу сифати таълиму тарбияи насли наврас таваҷҷуҳи бештар зоҳир намоянд.

Ҳамаи синфхонаҳои мактаб-интернат бо пешрафтатарин технология ва воситаҳои илломӯзӣ муосир, ба монанди тахтаҳои электронӣ ва компютерҳо мучаҳҳаз гардидааст.

Толори варзишӣ, ки барои машқу тамрини намудҳои гуногуни варзиш пешбинӣ шудааст, пеш аз ҳама, дар тарғиби тарзи ҳаёти солим байни хонандагон ва омода

(Давомаи дар саҳ.2)

► ДОВТАЛАБ – 2021

Аз 11 то 14 август азнавбақайдгирӣ барои иштирок дар озмуни тақсимои такрорӣ

Аз 11 то 14 август дар Маркази миллии тести назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон азнавбақайдгирӣ барои иштирок дар озмуни тақсимои такрорӣ гузаронида мешавад. Ба довталабон тавсия дода мешавад, ки интихоби дурусти худро ба роҳ монанд. Зеро дар давраи озмуни тақсимои такрорӣ довталаб аз рӯи балҳои бадастовардааш ба гурӯҳи ихтисоси такрорӣ интихобнамудааш номнавис мешавад.

Зимни суҳбат котиби матбуотии Маркази миллии тести назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Замира Абдусаломзода зикр намуд, ба диққати довталабоне, ки ба озмуни тақсимои асосӣ роҳ ёфта, лекин дар озмуни тақсимои мазкур аз рӯи ягон комбинатсияи ихтисоси интихобкардаашон комёб нагардиданд, расонида мешавад, ки азнавбақайдгирӣ чунин довталабон барои иштирок дар озмуни тақсимои такрорӣ аз рӯи чойҳое, ки тибқи нақшаи қабули донишҷӯён ба муассисаҳои таълимӣ таҳсилоти миёна ва олии касбӣ баъд аз озмуни тақсимои асосии имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ дар соли 2021 ҳолӣ мондаанд, дар якҷанд нуктаи бақайдгирӣ шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ ба роҳ монда мешавад.

Рӯйхати муассисаҳои таълимие, ки дар онҳо нуктаи бақайдгирӣ ташкил карда мешавад, дар сомонии Маркази миллии тести назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр шудааст.

- Дар озмуни тақсимои асосӣ аз рӯи яке аз ихтисосҳои интихобкардаашон ба ин ё он муассисаи таълимӣ гузашта буданд, инчунин, довталабоне, ки ҳолҳои гузаришро аз як ё якҷанд субтест соҳиб нагардида, ба озмуни тақсимои асосӣ роҳ наёфта буданд, ҳуқуқи иштирок дар озмуни тақсимои такрорӣ надоранд, – қайд кард З. Абдусаломзода.

Қабули маблағи хизматрасонӣ барои азнавбақайдгирӣ ҷихати иштирок дар озмуни тақсимои такрорӣ дар филиалҳои Бонки давлатии амонатгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон - «Амонатбанк» оғоз гардидааст. Довталабони хоҳишманд метавонанд маблағи мазкурро пешакӣ дар яке аз филиалҳои бонки мазкур пардохт кунанд.

Инчунин, ба довталабони дар озмуни тақсимои асосӣ комёбнагардида дар бораи қадом рӯз дар қадом нуктаи бақайдгирӣ ҳозир шуданашон паём (SMS) фиристода мешавад.

Рӯйхати комбинатсияҳои ихтисосҳои дорои чойҳои ҳолӣ, ки барои озмуни тақсимои такрорӣ пешниҳод мегардад, баъд аз анҷоми муҳлати ҳуҷҷатсупории довталабони дар озмуни тақсимои асосӣ комёбшуда дар муассисаҳои таълимӣ омода ва дар сомонии марказ гузошта мешавад.

Вобаста ба ин, ба довталабон тавсия дода мешавад, ки ҷихати шинос шудан ба рӯйхати мазкур, инчунин, тартиби озмуни тақсимои такрорӣ мунтазам эълону хабарҳои сомонии марказро хонанд.

З. Абдусаломзода зикр кард, довталабоне, ки тибқи натиҷаҳои озмуни тақсимои асосӣ ба муассисаҳои таълимӣ мувофиқи яке аз комбинатсияҳои ихтисосҳои интихобкардаашон комёб гардидаанд, бояд на дертар то 5 август ба муассисаи таълимӣ таҳсилоти миёна ё олии касбии дахлдор ҳозир шуда, ба комиссияи қабули он муроҷиат намоянд. Дар сурати бо сабаби узрнок дар муҳлати муқарраргардида имконнопазир будани ҳозиршавии довталаб ба муассисаи таълимӣ довталабро зарур аст, ки қаблан, то 5 август, муассисаи таълимиро дар ин ҳусус тавассути намояндаи худ хабардор карда, ҳуҷҷатҳои заруриро пешниҳод намоянд.

Бояд гуфт, ки дар сурати то 5 август ба муассисаи таълимӣ таҳсилоти миёна ё олии касбии дахлдор ҳозир нашудани довталаб ва ҳуҷҷатҳои заруриро пешниҳод накардани ӯ аз ҳуқуқи қабул шудан ба муассисаи таълимӣ маҳрум мегардад ва чойҳои аз ин ҳисоб ҳолимонда дар озмуни тақсимои такрорӣ пешниҳод карда мешаванд. Чунин довталаб дар озмуни тақсимои такрорӣ ҳуқуқи иштирок надорад.

«Омӯзгор»

Мактаб-интернати нав дар Анзоб

(Аввалин дар сах.1)

намудани варзишгарони оянда нақши асосӣ хоҳад дошт.

Дар ин мактаб-интернат, ҳамчунин, як бугхонаи дорои таҷхизоти муосири бо ангишт фаъолияткунанда сохта ба истифода дода шудааст. Дар фасли сармо ба воситаи ин бугхона тамоми иншооти мактаб-интернат бо истифода аз ангишт бо гармӣ таъмин мешавад.

Тарбиятгирандагони мактаб-интернати мазкур ҷиҳати фароҳам овардани шароити арзандаи таълиму тарбия ба Сарвари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон изҳори сипосу миннатдорӣ намуданд.

Дар деҳоти Анзоб, дар баробари бунёди хобгоҳи мактаб-интернат ҳамзамон, бинои Муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақами 22 низ пурра навсозӣ гардида, барои хонандагон шароити мусоиди илмомӯзӣ фароҳам оварда шуд.

Омӯзгорон мегӯянд, бинои муассисаи таълимӣ ханӯз соли 1985 сохта шуда, солҳои охир ҳолати нугорв дошт.

Шурӯ аз соли нави хониш хонандагони ин муассисаи таълимӣ дар синфхонаҳои барҳавои мучаҳҳаз бо дастгоҳу таҷхизоти муосири илмомӯзӣ ба таҳсил фаро гирифта мешаванд.

Бинои таълимии мактаб аз чор ошёна иборат буда, дорои синфхонаҳои мучаҳҳазӣ фаннӣ, аз ҷумла, синфхонаи химия, биология, асосҳои кор бо компютер, физика, математика, омӯзиши забонҳои хоричӣ, омодагии ибтидоии ҳарбӣ, хунаромӯзӣ ва утокҳои кории омӯзгорон мебошад ва барои 740 хонанда дар ду баст пешбинӣ гардидааст.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон чун анъанаи нек ба 20 нафар ятими кулли деҳоти Анзоб ва 40 нафар навраси водии Ягноби ноҳияи Айнӣ, ки аз ин пас дар ин муассисаи таълимӣ ба таҳсил фаро гирифта мешаванд, тухфаҳо тақдим намуданд.

Сарвари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон таъкид намуданд, ки таваҷҷуҳи давлату Ҳукумати Тоҷикистон нисбат ба таълиму тарбияи насли наврас, бахусус, ятимону бепарасторон ва фарзандони оилаҳои ниёзманд сол то сол зиёд гардида, ҷиҳати фароҳам овардани шароити мусоиди таҳсил, қору фаъолият ва зиндагии мустақилонаи онҳо тадбирҳои зарурӣ андешида мешавад.

Дар доираи сафари кории Президенти мамлакат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба ноҳияи Айнӣ, ҳамчунин, бинои таваллудхонаи нави Маркази саломатии деҳоти Анзоб мавриди баҳрабардорӣ қарор дода шуд.

Бинои таваллудхона ба истиқболи 30-юмин солгарди Истиклоли давлатӣ ва солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунароҳои мардумӣ бо дастури бевоситаи Сарвари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон сохта шуда, аз панҷ хучра, аз ҷумла, хучраҳои қабул, таваллуд ва баъди таваллуд, инчунин, хатна ва утоқи кории табиибон иборат мебошад. Ҳамаи хучраҳои таваллудхонаи нав бо дастгоҳу таҷхизоти зарурӣ таъмин шудааст.

Мавриди зикр аст, ки аз ин пеш, дар ин ҷо таваллудхона мавҷуд набуд ва занони водии Ягноб, деҳаҳои Маргеб, Анзоб ва Марзич масофаи зиёда аз 40-50 километрро тай карда, ба беморхонаи шаҳраки Зарафшон ва маркази ноҳияи Айнӣ мерафтанд.

▶ БА ИФТИХОРИ 30-СОЛАГИИ ИСТИҚЛОЛИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Бинои нави муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №15 дар Зеробод

28-уми июли соли қорӣ Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар деҳаи Зерободи деҳоти Дар-Дари ноҳияи Айнӣ бинои нави муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақами 15-ро мавриди баҳрабардорӣ қарор доданд.

Бинои нави муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақами 15 дар ноҳияи Айнӣ дар асоси дастуру ҳидоятҳои Сарвари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ҷиҳати муҳайёосозии шароити бехтари таълиму тарбия барои насли наврасу ҷавон бо ҷалби маблағҳои бучетӣ ҷавобгу ба талаботи муосир сохта шудааст.

Иншооти хуштарху муосири таълимӣ аз таххона ва се ошёна иборат буда, барои 640 нафар хонанда дар ду баст пешбинӣ гардидааст.

Мактаб аз 28 синфхонаи барҳаво, аз ҷумла, синфхонаҳои фаннӣ химия, физика, математика, китобхона, хучраҳои қорӣ барои омӯзгорону кормандон, инчунин, хучраҳои ёрирасон иборат мебошад.

Китобхонаи муассиса, ки бо мақсади ҷалби наврасону ҷавонон ба мутолиаи китоб таъсис ёфтааст, дорои 10 ҳазор нусха адабиёти гуногуни бадеию фаннӣ мебошад. Ҳамзамон, барои хонандагон утоқи алоҳидаи мутолиа бо шароити муосир ташкил гардидааст.

Соҳтмони бинои муассисаи таълимӣ соли 2016 оғоз ёфта, қорҳои бунёдӣ ва паймонқорӣ бо ҷалби зиёда аз 100 нафар мутахассиси Ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуди «Тоҷикэлитсоҳтмон» бо сифати баланди меъморӣ ва дар асоси меъёрҳои мавҷуда ба анҷом расонида шудааст.

Президенти мамлакат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон зимни шиносӣ бо шароити муҳайёгардида дар бинои нави таълимӣ ба сатҳу сифати қорҳои соҳтмонӣ баҳои баланд дода, хонандагонро бо истифода аз имконоти мавҷуда ба омӯзиши хуби барномаҳои таълимӣ, хусусан, фанҳои дақиқ, қор бо техникаю технологияи муосир ва омӯзиши забонҳои хоричӣ дар доираи ҳадафи «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф, солҳои 2020-2040» ҳидоят намуданд.

Омӯзгорону хонандагон бунёди бинои нави муассисаи таълимиро аз ғамхориҳои рӯзафзунӣ Сарвари маорифпарвари мамлакат дар соҳаи илму маориф ва таълиму тарбияи насли ояндаосози миллат арзёбӣ намуданд.

Дар мактаб зиёда аз 50 омӯзгори соҳибқасбу соҳибтаҷриба ба насли наврасу ҷавон дониш меомӯзанд.

Ифтитоҳи бинои зебою замонави

мактаб бо шароити бехтарини таълиму тарбия боиси хушнудӣ ва сипосгузори кулли мардуми деҳаи Зеробод гардид, зеро мактаби қаблӣ деҳаи мазкур ханӯз соли 1971 сохта шуда, ба талаботи имрӯза ҷавобгу набуд.

Акнун бо мавриди баҳрабардорӣ

истифода додани муассисаи таълимии замонавиру тухфаи арзишманди давлат ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба истиқболи ҷашни бузурги миллӣ - 30-солагии Истиклоли давлатӣ барои сокинони шарафманду меҳнатқарини деҳаи Зерободи ноҳияи Айнӣ арзёбӣ

қарор гирифтани бинои муосири таълимӣ барои фарзандони сокинони деҳаи Зерободи ноҳияи Айнӣ муосиртарин имкони таълиму тарбия фароҳам омад.

Дар бинои нави Муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақами 15-и деҳаи Зеробод, ҳамзамон, бо мақсади ҷалби наврасону ҷавонон ба намудҳои гуногуни варзиш толови муосири варзишӣ бо беш аз 200 ҷойи нишаст барои тамошобинон сохта шудааст.

Дар толови варзишии мактаб барои баргузориҳои бозиҳои волейбол, баскетбол, футболҳои хурд ва дигар намудҳои варзиш шароити хуб мавҷуд мебошад.

Хонандагону дигар бошандагони деҳаи Зеробод акнун имкон доранд, ки бо истифода аз шароити муҳайёгардида дар толови варзишии ин муассиса ба обу тоби бадан машғул шуда, дар тарғиби тарзи ҳаёти солим саҳм гузоранд.

Мактаб, ҳамзамон, дорои ошхона бо беш аз 140 ҷой буда, барои хунаромӯзии духтарон имкон фароҳам оварда шудааст.

Муассисаи таълимӣ бо нуқтаи алоҳидаи гармидиҳӣ таъмин буда, имкони пурраи ба таҳсил фаро гирифтани хонандагон дар синфхонаҳои гарм дар фасли зимистон мавҷуд мебошад.

Дар ин даргоҳи маърифат, ҳамзамон, синфхонаҳои таълими меҳнат барои духтарону писарон ба таври алоҳидагӣ таъсис дода шудааст.

Сарвари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон бо омӯзгорону хонандагон суҳбати озоду самимӣ доир намуда, ба

қарданд.

Масоҳати иншоот наздики 1 гектарро дар бар гирифта, атрофи он дар доираи тадбирҳои ободониву созандагӣ дар масоҳати зиёда аз 3 ҳазору 700 метри мураббаъ кабудизор ва қарогон гардидааст.

Дар ноҳияи Айнӣ дар замони соҳибистиклолии кишвар дар асоси дастуру ҳидоятҳои Сарвари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон 27 бинои нави таълимӣ бо муосиртарин шароити таълиму тарбия сохта ба истифода дода шуда, раванди донишомӯзии хонандагон ба марҳилаи сифатан нав ворид гардидааст.

Дар маҷмӯъ, дар ноҳияи Айнӣ 66 муассисаи таҳсилоти умумӣ фаъолият менамояд, ки 55 ададаш муассисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ ва 11-тои дигар муассисаи таҳсилоти умумии асосӣ мебошад.

Дар таълимгоҳҳои худуди ноҳия 18791 хонанда, аз ҷумла, 9379 духтар ба таълим фаро гирифта шудаанд, ки нисбат ба соли таҳсили 2019-2020 289 хонанда зиёд мебошад.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ифтитоҳи бинои нави Муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақами 15 дар деҳаи Зерободи ноҳияи Айнӣро ба ҳамаи омӯзгорону хонандагон тухфаи арзишманд дар соли ҷашни 30-юмин солгарди Истиклоли давлатӣ арзёбӣ карда, масъулону барон тарбияи хуби насли ояндаосози миллат бо истифодаи пурра аз шароити арзанда дар рӯҳияи ҳештаншиносӣ ватандӯстӣ ва ифтихори миллӣ ҳидоят намуданд.

▶ НИШАСТИ МАТБУОТӢ

Муассисаҳои таълимӣ таъмир мегарданд

Муовини раиси ноҳияи Темурмалик Меҳринисо Файззода зимни нишастии матбуотӣ бо намояндагони ВАО зикр намуд, ки ба муассисаҳои таълимии ноҳия дар соли 2021 46 адад компютер, 8 адад тахтаи электронӣ ва 16 адад проектор харидорӣ шудааст, ки иҷрои барномаҳо 31,3% ташкил кард. Муассисаҳои таълимии ноҳия ба омӯзгорони забонҳои русӣ (1 нафар) ва англисӣ (2 нафар) ва математика (1 нафар) эҳтиёҷ доранд. Вобаста ба ин, шӯъбаи маориф ба омӯзгорони соҳибқасби фанҳои химия, биология, забони русӣ, забони англисӣ, физика, математика, адабиёт

ва география зарурат дорад. Бояд қайд намуд, ки мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳия барои омода намудани муассисаҳои таълимии ноҳия ба соли нави таҳсили 2021-2022 тамоми қорҳои заруриро амалӣ намуда, барои таъмиру тармими муассисаҳои таълимӣ 135 ҳазор сомонӣ аз бучаи маҳаллӣ ҷудо намудааст. Айни ҳол 90%-и муассисаҳои таълимӣ аз таъмири қорӣ бароварда шудаанд.

Шариф АБДУЛҲАМИД,
«Омӯзгор»

▶ БА ИФТИХОРИ 30-СОЛАГИИ ИСТИҚЛОЛИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Коргоҳи дӯзандагӣ ва ҳунармандии "Кӯҳсор"

28-уми июли соли қорӣ дар маркази ноҳияи Айнӣ Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ҳамчунин, коргоҳи дӯзандагӣ ва ҳунармандии "Кӯҳсор"-ро мавриди баҳрабардорӣ қарор доданд.

Коргоҳи мазкур аз ҷониби соҳибкори маҳаллӣ Гулҷеҳра Ҳасанова дар заминаи бинои кӯҳнаву фарсуда ва солҳои зиёд бекорҳобида ба хотири истиқбол аз ҷашни муқаддаси миллӣ - 30-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода шудааст.

Иншооти душӯна, ки дар масоҳати 750 метри мураббаъ ҷойгир мебошад, аз таъмири пурра бароварда шуда, дар он коргоҳҳои дӯзандагӣю атласу адрасбофӣ, қошонаи ҳусн, толори арӯси ва марказҳои касбу ҳунаромӯзиро ташкил намудаанд. Коргоҳи дӯзандагӣ ва маркази ҳунармандии "Кӯҳсор" бо дархости сокинони маҳаллӣ ва бо назардошти ба

шуғл фаро гирифтани занону духтарони хонашин бунёд ёфтааст.

Коргоҳи дӯзандагӣ дорои 30 дастгоҳи замонавии истехсоли

китшварҳои пешрафта, аз ҷумла, Япония ва Чин буда, коргарон бо истифода аз онҳо метавонанд ҳамагуна либос, дар мисоли либоси ягонаи мактабӣ, қорӣ, номгӯи гуногуни либосҳои мардона ва занона, либоси

арӯси, ҷиҳози матоъгии хона ва гайраро омода намоянд.

Ба Сарвари давлат иттилоъ дода шуд, ки коргоҳ аллакай бо якчанд муассисаи таълимӣ ва

гузаштаанд, ба кор ҷалб гардидаанд.

Ба гайр аз ин, соҳибкор бо 10 бонувони дигари дорои таҷрибаи гани дӯштани ҷиҳози матоъгӣ шартномаи ҳамкорӣ дорад ва онҳо бо гирифтани маоши хуб дар хона фармоиши коргоҳро иҷро менамоянд.

Дар коргоҳи атласу адрасбофӣ дастгоҳҳои махсус насб шудааст ва дар он дар як рӯз то 100 метр атласу адрас омода карда мешавад. Занону духтарон иброн мебаранд, ки харчанд бофтани атласу адрас нозуқиҳои зиёд дорад ва кори осон нест, вале онҳо бо дастгирии соҳибкори маҳаллӣ Гулҷеҳра Ҳасанова ин касби аҷодиро ба ҳубӣ аз худ кардаанд ва дар алоҳидагӣ аз уҳдаи он ба пуррагӣ мебароянд.

Дар ин коргоҳ низ атласу адрас дар асоси фармоиш омода карда шуда, ҳамчунин, дар дӯкони мағозаҳои алоҳида барои сайёҳону меҳмонон ва дигар завқмандон пешниҳод мешавад.

Дар ошӯнаи дуҷуми иншоот

марказҳои ҳунаромӯзӣ, аз ҷумла, пухтупаз, омӯзиши компютер ва дигар касбҳои серталаб дар бозори меҳнат ташкил карда шудааст.

Коргоҳи дӯзандагӣ ва ҳунармандии "Кӯҳсор" дорои ошӯнаи ҷавобгӯ ба талаботи замони имрӯза бо 20 ҷой ва дигар иншооти ёрирасон мебошад.

Соҳибкор нақша дорад, дар оянда филиалҳои коргоҳи дӯзандагӣ ва ҳунармандии "Кӯҳсор"-ро дар деҳоти ноҳияи Айнӣ ташкил намуда, занону бонувони хонашинро бо ҷойи кори доимӣ таъмин намояд.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба соҳибкори ватанӣ ҷиҳати таъсиси коргоҳи нави истехсоли ва таъмини занону бонувони хонашин бо ҷойи кори доимӣ ва маоши хуб изҳори сипосу миннатдорӣ намуда, ин иқдомро шоистаи таҳсин, қобили дастгирӣ ва тухфаи арзишманд дар арафаи таҷлил аз ҷашни 30-солагии Истиқлоли давлатӣ арзёбӣ намуданд.

Мактаби нав дар Шаҳристон

28-уми июли соли қорӣ Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар деҳаи Ободии ноҳияи Шаҳристон бинои муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақами 19-ро, ки бо тарҳу лоиҳаи замонавӣ сохта шудааст, мавриди баҳрабардорӣ қарор доданд.

Бинои таълимӣ бо мақсади фароҳам овардани шароити арзандаи қору фаъолият ва таҳсили хонандагон дар доираи сиёсати маорифпарваронаи Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо фармоиши идораи сохтмони асосии вилояти Суғд бо маблағи наздики 14 миллион сомонӣ дар заминаи иншооти солҳои зиёд дар истифодабудани муассисаи таълимӣ сохта шудааст.

Қорҳои сохтмонӣ моҳи апрели соли 2019 оғоз гардида, иншоотро бинокорони Ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуди "Қуркат" анҷом доданд.

Бинои асосии муассиса аз се ошӯна иборат буда, дар он 24 синфхона, синфхонаҳои фанӣ ва ҳуҷраҳои қорӣ ҷойгир шудааст ва дар он барои таҳсили 1240 нафар хонанда дар ду баст шароити фароҳам гардидааст.

Таъкид бояд намуд, ки ҳамасола бо афзоиши аҳоли шумораи хонандагон дар ноҳияи Шаҳристон меафзояд ва талабот дар ин муассиса ба ҷойҳои нишаст зиёд мешавад.

Бинои дуҷум аз ду ошӯна иборат буда, дар ошӯнаи якум ошӯна барои 120 нафар ва дар ошӯнаи дуюм толори маҷлис бо 240 ҷойи нишаст ҷойгир шудааст. Ҳамчунин, барои муассиса толори варзиши замонавӣ бунёд гардидааст. Саҳну ҳудуди ин боргоҳи таълимӣ обод шуда, бо шинонидани дарахтони орошино гулҳои мавсимӣ зебою назаррабо гардидааст.

Синфхонаҳои фанӣ, озмоишгоҳҳо

ва утокҳои қорӣ бо маводу лавозимоти муосир, аз ҷумла, мизу курсиҳои нав, ҷевонҳо, тахтаҳои электронӣ, маҷмӯи компютерҳо, аёнияти дигар таҷҳизоти таълимӣ таъмин гардидааст. Лозим ба ёдоварист, ки дар муассиса баҳри омӯзиши фанҳои дақиқ, риёзӣ ва табиатшиносӣ, баргузори машғулиятҳои иловагӣ, маҳфилҳои фаннию рӯзгордорӣ шароити мусоид фароҳам гардида, китобхона,

маҳзани китобҳои дарсию бадеӣ барои азҳудкунии дарсҳо ва баланд бардоштани маърифату маънавияти насли наврас имкониятҳои васеъро доро мебошанд.

Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон зимни шиносоию суҳбат бо хонандагону омӯзгорон ва волидайн бунёди чунин муассисаи нави зебою замонавӣ таълимиро идомаи тадбирҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати фароҳам овардани шароитҳои арзандаи таълиму тарбияи фарзандон арзёбӣ намуданд ва ба сифати қорҳои сохтмонӣ баҳои баланд

додаанд. Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон таъкид доштанд, ки дар роҳи таҳкими давлатдорӣ миллӣ ва пешрафту шуқуфӣ, омода намудани мутахассисони соҳибмаърифат аз ҳадафҳои асосии давлат дар даврони соҳибистиклолӣ маҳсуб меёбад.

Бунёди бинои ҳуштарху лоиҳавии муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақами 19 дар деҳаи Ободии ноҳияи Шаҳристон тухфаи арзанда ба ифтихори

солҳои соҳибистиклолӣ ба рушди соҳаи маорифи ноҳияи Шаҳристон аз ҷониби Ҳукумати мамлакат, хоса Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон таваҷҷуҳи доимӣ зоҳир гардида, дар таҳкими пояҳои моддӣ-техникии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва томактабӣ тадбирҳои зиёд амалӣ карда шудаанд. Аз ҷумла, дар ин давра дар ноҳия биноҳои 15 муассисаи таълимӣ бунёду навсозӣ шудааст. Алҳол сохтмони бино ва синфхонаҳои иловагӣ дар назди 3 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии деҳоти ноҳия қарор дорад. Имрӯз дар ноҳия 21 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ, 1 муассисаи таҳсилоти давлатии Гимназияи рақами 1, 1 интернати наздимактабӣ ва 1 Маркази таҳсилоти иловагӣ фаъолият менамояд ва дар онҳо наздики 10 ҳазор нафар фарзандони сокинони ноҳия ба таълиму тарбия фаро гирифта шудаанд. Дар муассисаҳои таҳсилоти умумии ноҳия 1110 нафар омӯзгор қору фаъолияти пурсамар дошта, дар соҳаи маорифи ноҳия баҳри баланд бардоштани донишу малакаи касбии омӯзгорон тадбирҳои амалӣ карда мешаванд. Ҳамчунин, қорҳои ҳавасмандгардонӣ имкон медиҳанд, ки соҳибхитососҳои ҷавон ба қорҳои омӯзгорӣ бештар ҷалб карда шаванд. Дар соли хониши 2020-2021 50 нафар мутахассиси ҷавон, аз ҷумла, 22 нафар хатмкунандаи гурӯҳи бучетӣ ва квотаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бо воситаи роҳхат ва 28 нафар мутахассис, ки донишгоҳу донишқадаҳои олиро тариқи шартномавӣ хатм намудаанд, аз рӯи ихтисосҳои лозимӣ дар муассисаҳои таълимии ноҳияи Шаҳристон ба фаъолияти омӯзгорӣ шурӯъ намудаанд. Ҳамаи ин тадбирҳо ба он равона гардидаанд, ки сатҳу сифати таълиму тарбия ва донишомӯзии хонандагон баланд бардошта шаванд.

Ҷашни 30-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Омӯзгорону сокинони ноҳияи Шаҳристон аз чунин таваҷҷуҳу ғамхорӣ ба Пешвои муаззами миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон изҳори қаноатмандию сипос намуда, изҳор доштанд, ки бо истифода аз чунин имкониятҳои сифати таълиму тарбияро баланд бардошта, дар таълиму ба камол расонидани насли наврас ҳамаи нерӯю дониш, маҳорату таҷрибаи ҳешро равона месозанд, то фарзандон бо донишу маърифат ва дар рӯҳияи ватандӯстӣ ба воя расанд.

Бояд таъкид намуд, ки дар давоми

Дар ноҳияи Шаҳристон майдони Парчами давлатӣ ба истифода дода шуд.

▶ БА ИФТИХОРИ 30-СОЛАГИИ ИСТИҚЛОЛИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Тақдими тухфа ба 100 нафар яtimi кулл

29-уми июли соли ҷорӣ Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар шаҳраки Навкати ноҳияи Спитамени вилояти Суғд Қасри

таваҷҷуҳи ҳамаҷониба равона месозад. Давлату Ҳукумати Тоҷикистон сарпарастии ятимонро ба дӯши худ гирифтааст ва то ба ҳаёти мустақилона қадам ниҳодани онҳо, барои таълиму тарбия ва ба камол расиданашон

«Сомониён»-ро мавриди баҳрабардорӣ қарор доданд.

Эълон гардидани солҳои 2019-2021 ҳамчун «Солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунарҳои мардумӣ» ба рушди ҳамаҷонибаи деҳот мусоидат намуд.

Иншооти мазкур дар доираи қорҳои созандагиву ободонӣ ба ифтихори чашни 30-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби бародарон Мақсудҷон ва Мансурҷон Раҳмоновҳо бо харчи зиёда аз 1 миллиону 600 ҳазор сомони бунёд гардидааст.

Қасри «Сомониён» бо тарҳу намои зебо сохта шуда, баъди мавриди баҳрабардорӣ қарор гирифтани иншооти мазкур 10 нафар сокини маҳаллӣ бо ҷойи қор таъмин гардиданд.

Дар тарабхонаи барҳавои иншооти нав бунёдшуда Сарвари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон бо 100 нафар яtimi кулл аз шаҳру ноҳияҳои Спитамен, Бӯстон, Гулистон, Ҷаббор Расулов, Бобочон Ғафуров, Деваштич ва Зафаробод мулоқот намуданд.

Қобили зикр аст, ки Пешвои раиятпарвари тоҷикон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ҳар сафари қориашон нахуст аз ҳолу аҳвали ятимону кӯдакони бепарастор боҳабар гардида, нисбат ба ин кишри ҷомеа ғамхорӣ зоҳир менамоянд.

Зимни суҳанронӣ Сарвари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон кӯдакони бо фарорасии 30-солагии Истиқлоли давлатӣ таҳният намуда, таъкид доштанд, ки Ҳукумати мамлакат ҳамеша ба кишрҳои ниёзманди ҷомеа, баҳусус, ятимон

тамоми шароити заруриро муҳайё месозад. Дар ҷавоб ба ин ғамхорӣ наврасону ҷавононро зарур аст, ки илм омӯзанд, донишҳои замони муосирро аз худ намуда, дар оянда ҳамчун фарзанди содиқи Ватан ба халқу давлат хизмати шоиста намоянд.

Дар ин рӯз 100 нафар яtimi кулл аз шаҳру ноҳияҳои вилояти Суғд аз меҳробониву ғамхорӣ падаронаи Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон бархӯрдор гардиданд. Ба ятимон тухфаҳои моддиву пулии Сарвари давлат тақдим шуд.

Маҳз натиҷаи сиёсати инсондӯстонаи Президенти мамлакат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон аст, ки имрӯз фарзандони аз оилаҳои ниёзманд ва ятиму бепарастор аз имтиёзҳо бархӯрдор гардида, дар муассисаҳои олии ва миёнаи касбии мамлакат ба таҳсил фаро гирифта шудаанд. Дар замони соҳибистиқлолӣ дар асоси ғамхориҳои Сарвари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ятимону фарзандони оилаҳои ниёзманд бо манзилҳои истиқоматӣ таъмин ва аз саодати оилавӣ бонасиб гардида, бо шукргузори аз ин давлати ободу озод қору зиндагӣ доранд.

Кӯдакони ятим, ки бо амри тақдир аз падару модар маҳрум гардида, имрӯз зери ғамхорӣ давлату Ҳукумат қарор доранд, ба Президенти мамлакат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон самимона изҳори сипос намуда, ваъда доданд, ки дар оянда муассисаҳои олиро бо донишу интизом намунавӣ хатм мекунанд ва дар иҷрои рисолати фарзандии худ кӯшиш ба харч медиҳанд.

30-юми июли соли ҷорӣ Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар маҳаллаи «Бофанда»-и шаҳри Хучанд кӯдакони «Меҳросо»-ро мавриди баҳрабардорӣ қарор доданд.

томақтабӣ бо тамоми шароити зарурӣ сохта шуда, баъди мавриди истифода қарор гирифтани он 20 нафар бо ҷойи қор таъмин шуданд.

Зимни шиносӣ бо шароити таълиму тарбия дар кӯдакони навбунёд, Президенти мамлакат,

тарбия фаро гирифта мешаванд. Айни замон дар вилояти Суғд 280 муассисаи томақтабӣ мавҷуд аст, ки аз ин 48-тои он ба шаҳри Хучанд рост меояд. Дар ин кӯдакони наздики 45 ҳазор нафар кӯдак ба таълиму фаро гирифта шудаанд. Дар муқоиса ба ҳамин даврани соли

Кӯдакони «Меҳросо» дар Хучанд

Ин муассисаи томақтабӣ, ки барои 200 нафар кӯдаки ятиму бепарастор пешбинӣ шудааст, дар асоси дастури супориш ва ҳидоятҳои Сарвари давлат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба ифтихори 30-юмин солгарди Истиқлоли давлатӣ бунёд гардидааст.

Қорҳои сохтмонӣ моҳи сентябри соли 2020 оғоз гардида, дар муҳлати пешбинишуда бо сифати баланд ба анҷом расонида шуд. Пудратчиҳои иншоот Ҷамъияти дорони масъулияти маҳдуди «Эҷод-2013» мебошад.

Ба Президенти мамлакат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон иттилоъ доданд, ки дар кӯдакони хусусии «Меҳросо» кӯдакони ятиму бепарастор роғон ба таълиму тарбия фаро гирифта мешаванд. Сарпарастии ин кӯдакони муассисони ширкати «Тачпроф» ба зимма гирифтаанд.

Масоҳати умумии иншоот 1700 метри мураббаъро ташкил дода, аз ҳафт устои ҷойи хоб барои кӯдакони 7 хуҷра барои таълиму тарбия, хуҷраи қорӣ маъмурият ва табибон, ошхона ва толор барои машғулиятҳои мусиқӣ иборат мебошад.

Барои истироҳату фароғат ва солимгардонии кӯдакони дар сахни бино 7 айвончаи тобисона ва ду майдончаи бозӣ барои тарбиятирандагон бо тамоми шароит бунёд шудааст.

Дар умум, ин муассисаи

мухтарам Эмомалӣ Раҳмон аз иқдоми наҷиби соҳибқорон хуш истиқбол намуда, онро намунаи олии ватандорӣ ва рисолати хуби инсондӯстӣ донистанд.

Бунёди чунин иншооти нави соҳаи маорифро Сарвари давлат ба кӯдакони хуштолеъи маҳаллаи «Бофанда»-и шаҳри Хучанд тухфаи арзанда дар чашни 30-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон маънидод намуданд.

Дар доираи сиёсати маорифпарваронаи Президенти кишвар, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар вилояти Суғд ба рушди соҳаи маориф таваҷҷуҳи хоса равона шуда, бо бунёду ба истифода додани муассисаҳои томақтабӣ кӯдакони ба таълиму

гузашта теъдоди кӯдакони дар вилояти Суғд 8 адад зиёд гардидааст.

Президенти мамлакат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар сахни кӯдакони навбунёд бо қорандони соҳаи маориф суҳбат намуда, онҳоро вазиқдор намуданд, ки дар самти баланд бардоштани сатҳи сифати таълим, тарбияи дӯструҷақон дар рӯҳияи ватандӯстӣ ва ифтихори миллӣ масъулияти дучанд ҳис намојанд. Ҳамзамон, супориш дода шуд, ки дар шаҳру ноҳияҳои вилояти Суғд ба масъалаи бунёди кӯдакони наву замонавӣ ва бехтар намудани шароити таълиму тарбия таваҷҷуҳи бештар равона карда шавад.

▶ МУЛОҚОТ

Баррасии масъалаҳои муҳим

Дар толори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни бо иштироки Муҳаммадюсуф Имомзода вазири маориф ва илм, Диловар Қодирзода муовини вазири маориф ва илм, Хушбахт Шарифзода - сардори раёсати тандурустии шаҳри Душанбе, мудирони шӯъбаҳои маориф, директорон ва ректорони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ, миёна ва олии касбии шаҳри Душанбе ҷаласаи қорӣ баргузор гардид, ки дар он масъалаи омодагӣ ба таҷлили чашни 30-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, пурзӯр намудани қорҳои фаҳмондадиҳии тарғиботӣ ҷихати пешгирии аз бемории коронавируси Ковид-19, инчунин, ҷалби донишҷӯёну қорандон ва сокинони пойтахт ба гирифтани вакцинаи зидди бемории коронавирус ва масъалаҳои ҷорӣ мавриди баррасӣ қарор гирифт.

Нахуст М. Имомзода доир ба рафти қорҳои омодагӣ ба чашни 30-солагии Истиқлоли давлатӣ таъкид дошт, ки бо мақсади дар сатҳи баланд пешвоз ва таҷлили намудани чашни фархундапай бояд тамоми ҷораҳои зарурӣ андешида шаванд.

Ҳамзамон, роҳбарияти муассисаҳои таълимиро зарур аст, ки бо мақсади пешгирии аз бемории коронавируси Ковид-19 қорҳои тарғиботиро пурзӯр намуда, донишҷӯён, омӯзгорон ва қорандони муассисаҳои таълимиро ба гирифтани вакцинаи зидди бемории коронавируси Ковид-19 ҷалб намојанд.

Сипас, сардори раёсати тандурустии шаҳри Душанбе Х.Шарифзода зикр қард, ки то имрӯз зиёда аз 45% аҳолии пойтахт вакцинаи гирифтанд ва бо мақсади ҳифзи солимии ҷомеа бояд тамоми сокинони кишвар бо вакцина фаро гирифта шаванд. Таъкид бояд қард, ки пас аз гирифтани вакцина сироятбӣ ба ин беморӣ дар шаҳр ду баробар коҳиш ёфтааст, ки ин албатта, натиҷаи хуб мебошад.

Дар интиҳо доир ба масъалаҳои баррасишуда қарорҳои дахлдор қабул гардида, ҷихати иҷрои саривақтии онҳо ба роҳбарони муассисаҳои таълими дастури супоришҳои мушаххас дода шуд.

Маркази матбуоти
Вазорати маориф ва илм

Дар маркази ноҳияи Айни майдони Парчам ва Нишони давлатӣ мавриди баҳрабардорӣ қарор гирифт.

УФУҚҲОИ ҲАМКОРӢ

30-юми июли соли равон вохӯрии вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Муҳаммадюсуф Имомзода бо вазири маорифи Федератсияи Россия Сергей Кравтсов, вазири маорифи халқи Ҷумҳурии Ўзбекистон Шерзод Шерматов ва вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Қирғизистон Болотбек Купешев аз тариқи онлайн баргузор гардид.

Вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон М. Имомзода дар маҷлисигоҳи Донишкадаи политехникии Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ дар шаҳри Хучанд бо ҳамтоёни худ аз Федератсияи Россия, ҷумҳуриҳои Ўзбекистон ва Қирғизистон масоили татбиқи лоиҳаи таъмини муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии кишварҳои Тоҷикистон, Ўзбекистон ва Қирғизистонро бо мутахассисони педагогии Федератсияи Россия, ҳамкорӣ дар самти бунёди муассисаҳои таълимӣ дар ҷумҳуриҳои Тоҷикистон, Қирғизистон, омодагии мутахассисони варзида ва табодули таҷрибаи омӯзгорон дар ҷумҳуриҳои Тоҷикистон, Қирғизистон ва Ўзбекистонро баррасӣ карданд.

М. Имомзода аз ҳамкори

Мулоқоти вазирони кишварҳои Тоҷикистон, Ўзбекистон, Қирғизистон ва Федератсияи Россия

муштаракӣ чойдошта бо кишварҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таълим фаро гирифтани 54 нафар омӯзгори рус ба Ҳукумати ин кишвар дархост таҷриба ва ҳалли мушкилоти

соҳа мусондат хоҳад кард.

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон теъдоди синфҳои таълимашон бо забони русӣ беш аз 3150 адад буда, дар 5 мактаби олии аз рӯи ихтисосҳои забон ва адабиёти рус мутахассис омода мешавад. Дар баробари ин, 160 маркази омӯзиши забони русӣ фаъол буда, талабот ба китобҳои дар-

ри вусъат бахшидани омӯзиши забони русӣ мунтазам миёни муассисаҳои таълимӣ озмунҳо гузаронида мешаванд, – таъкид кард М. Имомзода.

Вазири маорифи Федератсияи Россия Сергей Кравтсов, вазири маорифи халқи Ҷумҳурии Ўзбекистон Шерзод Шерматов ва вази-

ри маориф ва илми Ҷумҳурии Қирғизистон Болотбек Купешев ба сатҳи ҳамкорӣ бо Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон баҳои баланд доданд.

Зимни суҳбати вазирон қарор шуд, ки ҳар се моҳ чунин вохӯрӣ сурат гирифта, ҷиҳати ҳалли проблемаву мушкилоти чойдошта мубодилаи афкор сурат мегирад.

Ҳамчунин, пешниҳоди вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар хусуси эълони озмуни беҳтарин мактабҳои русӣ дар давлатҳои иштирокӣ ҳозирин хуш пазируфтанд.

Дар охир М. Имомзода ҳамтоёни худро ба Анҷумани 6-уми омӯзгорони Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон моҳи октябр баргузор мегардад, даъват намуд.

Ёдовар мешавем, ки дар қараёни суҳбати онлайнӣ сардори раёсати муносибатҳои байналмилалӣ Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Илҳом Камолзода, ректори Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Гафуров Ҷамшед Ҷӯразода, ректори

Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон Муъмин Шарифзода, директори Донишкадаи политехникии Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ дар шаҳри Хучанд Дилафрӯз Саидӣ, директори Донишкадаи иқтисод ва савдои Донишгоҳи давлатии тичорати Тоҷикистон Ҳомид Ҳошимзода ва сардори раёсати маорифи вилояти Суғд Осим Каримзода иштирок карданд.

Маркази матбуоти
Вазорати маориф ва илм

НИШАСТИ МАТБУОТӢ

Санҷиши сифати таҳсилот дар 499 муассисаи таълимӣ

Дар нишасти матбуотии Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илми назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, директори он Шохин Саидзода доир ба фаъолияти кормандони ниҳоди мазкур дар шаш моҳи аввали соли равон зикр намуд, ки дар ин муддат 6 мушовараи агентӣ баргузор гардид, ки дар он натиҷаи аттестатсияву аккредитатсия иҷозатномадихӣ ва санҷиши сифати

ихтисосҳои нави муассисаҳои таҳсилоти олии, ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, томактабӣ, марказҳои забонмӯзӣ, курсҳои ронандагӣ ва марказҳои инкишофи кӯдак, дар маҷмӯъ, 142 ташхиси иҷозатномадихӣ гузаронида шуд. Дар 499 муассисаи таълимӣ, аз ҷумла, 441 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ, 18 муассисаи таълимии мақоми ҷумҳуриявӣ дошта

омилҳои асосии паст рафтани сатҳи сифати таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ норасоии омӯзгорони соҳибкасб, ба талаботи рӯз ҷавобгӯ набудани кабинетҳои фаннӣ ва озмоишгоҳҳои таълимӣ мебошад. Дар таълимгоҳҳо теъдоди омӯзгорони ғайрикасбӣ, ғайриихтисос ва норасоии омӯзгорони ихтисосманд ба назар мерасад. Дар қараёни санҷишҳо муайян гардид, ки имрӯз ҳам дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ нарасидани омӯзгорони соҳибтаҷрибаву унвондор ва дараҷаи илмиюшуда, мустаҳкам набудани пойи моддӣ-техникӣ, ба талабот ҷавобгӯ набудани фаъолияти кафедраю факултаҳо, паркҳои технологӣ, ба қорҳои илмӣ кам ҷалб гардидани омӯзгорон ва амсоли инҳо ба назар мерасанд.

Директори агентӣ дар идома дар хусуси фаъолияти паркҳои технологӣ дар донишгоҳу донишкадаҳои кишвар ва масоили қор бо кадрҳо, баробарарзишӣ ва эътирофи ҳуҷҷатҳои таҳсилот дар давлатҳои хориҷӣ иттилоъ дод. Таъкид гардид, ки ба шӯъбаи қор бо кадрҳо, баробарарзишӣ ва эътирофи ҳуҷҷатҳои таҳсилоти давлатҳои хориҷӣ 256 ҳуҷҷат ворид гардида, 87 ҳуҷҷат бо фармоиши директори агентӣ баробарарзиш ва эътироф карда шудааст.

Шодӣ РАҶАБЗОДА,
«Омӯзгор»

Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон дар нимсолаи якуми соли ҷорӣ фаъолияти худро ба хотири амалисозии сиёсати фарҳангии кишвар ва ташаккули фазои ягонаи фарҳангӣ равона карда, дар баргузориҳои ҷашнҳои давлатӣ ва байналмилалӣ саҳми худро гузошт. Дар ин бора дар нишасти матбуотӣ ба хабарнигорони ватаниву хориҷӣ вазири фарҳанги ҷумҳурӣ Зулфия Давлатзода иттилоъ дод.

Зикр гардид, ки аз 12 май то 26 июни соли ҷорӣ даври якуми озмуни ҷумҳуриявӣ

Фаъолияти назаррас

«Тоҷикистон – Ватани азизи ман!» дар ВМКБ, вилоятҳои Суғд, Хатлон, шаҳри Душанбе ва ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ ҷамъбаст гардид.

Бино ба иттилои вазири фарҳанги ҷумҳурӣ 7088 муассисаи фарҳангӣ, (ба истиснои театрҳои касбӣ, муассисаҳои консертӣ, мамнӯъгоҳҳо, мактабҳои мусиқӣ, рассомӣ, санъат ва муассисаҳои таъби нашр) ба қайд гирифта шудааст. Аз 6084 китобхона 4578 – тои он ба китобхонаҳои соҳаи илму маориф марбут аст.

Гуфта шуд, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бештар аз се ҳазор ёдгории таърихӣ фарҳангии дараҷаи ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ ба қайд гирифта шудааст. Теъдоди мазкур ниҳойе набуда, бо бозёфт гардидани объектҳои навқашфшуда миқдори онҳо низ афзоиш хоҳад ёфт. Дар ҳакин самт вобаста ба таҷлили ҷашни сисолагии Истиклоли Ҷумҳурии Тоҷикистон нашри дуҷуми китоби «Феҳристи ёдгориҳои таърихӣ фарҳангии Ҷумҳурии Тоҷикистон» ҷиҳати қорбарӣ бо мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо омодаи ҷоп аст.

Рӯзноманигорон, ҳамчунин, доир ба дигар паҳлуҳои фаъолияти соҳа саволҳо дода, посухҳои мушаххас гирифтанд.

Ҳотами ҲОМИД,
«Омӯзгор»

таҳсилот дар муассисаҳои таълимӣ мавриди баррасӣ қарор гирифт.

Дар ин давра дар ҷумҳурӣ 8 муассисаи таҳсилоти томактабӣ таъсис ёфт, ки аз ҷониби агентӣ ба ин муассисаҳо иҷозатнома оид ба пешбурди фаъолияти таълимӣ дода шуд. Ҳамчунин, дар ин муддат ташхиси иҷозатномадихӣ

(литсейю гимназия), 20 муассисаи таҳсилоти ибтидоии касбӣ, 15 муассисаи таҳсилоти миёнаи касбӣ ва 5 муассисаи таҳсилоти олии касбӣ санҷиши сатҳи сифати таҳсилот ва аттестатсияи давлатӣ гузаронида шуд.

Ш.Саидзода афзуд, ки дар раванди санҷишҳо муайян гардид,

Дар шаҳри Душанбе ярмаркаи фурӯши либос ва лавозимоти мактабӣ оғоз гардид.

НИШАСТИ МАТБУОТӢ

Ифтитоҳи ду маркази
муҳими омӯзишӣ

- Дар Академияи идоракунӣ давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Маркази омӯзишии «Мактаби давлатдорӣ Эмомалӣ Раҳмон» таъсис ёфтааст, таъкид кард ректори академия Абдухалил Ғафурзода дар нишасти матбуотӣ. Номбурда иттилоъ дод, ки 22 - юми феввали соли чорӣ дар муассисаи олии таълимӣ «Маркази дӯсти

да, чихати ташкил ва ба хориҷи кишвар фиришодани устодон (иштирок дар семинару чаласаҳо, конферонсҳо...), ба роҳ мондани ҳамкорихо илмӣ, таълимӣ ва методӣ бо донишгоҳҳои берун аз ҷумҳурӣ дар самти тайёр намудани мутахассисони соҳибкасб, омӯхтани таҷрибаи пешқадам барои баланд бардоштани сифати таълим тавассути техно-

ва ҳамкориҳои СХШ дар Тоҷикистон» соҳмон дода шуд, ки нақшаи фаъолияти он барои солҳои 2021-2025 таҳия ва тасдиқ гардид. Маркази номбурда кори худро дар 5 самт: фаъолияти ташкилӣ-ҳуқуқӣ, фаъолият оид ба инкишофи дипломатия, фаъолият дар самти фарҳанг, маориф ва илм, фаъолияти иттилоотӣ ва таблиғотӣ ва фаъолияти байналмилалӣ ба роҳ мондааст.

Роҳбарияти академия ба рушди робитаҳои байналмилалӣ академияи диққати махсус зоҳир намуда, дар ин замина корҳои зиёдеро ба сомон расонидааст. Раёсати робитаҳои байналмилалӣ муассиса беш аз 60 чорабинии сатҳи байналмилалӣ ва воҳурӣ бо намояндагони ташкилоти хориҷӣ баргузор наму-

логияи иттилоотии муосир гомҳои устувор бардоштааст. Дар академия тариқи чалби грантҳо 7 лоиҳа дар ҳамкорӣ бо ташкилоти филиали ГОПА, Агентии назорати давлатии молия ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дафтари барномаҳои САҲА, Бунёди Ханнс Зайдели Ҷумҳурии Федеративии Олмон, Намояндагии Донишқадаи байналмилалӣ ҳамкориҳои Ассотсиатсияи Халқии Донишгоҳҳои Олмон (DVV International), Бонки умумичаҳонӣ, Дафтари Ҷамоҳангсозӣ ва ҳамкорихои Туркия (ТИКА) татбиқ шуда истодаанд.

А. Ғафурзода ба пурсишҳои рӯзноманигорон дар робита ба самтҳои гуногуни фаъолияти муассиса посухҳои мушаххас дод.

Таҷрибаомӯзӣ самаранок ба
роҳ монда шудааст

Дар филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе бо иштироки доираи васеи рӯзноманигорон нишасти матбуотӣ доир гардид. Ба иттилои директори иҷроияи он Рустам Ғаниев, дар филиал айнаи замон 351 донишҷӯ таҳсил мекунанд, ки 19 нафари онҳо шахрванди хориҷӣ мебошанд. Барномаҳои таълимӣ аз рӯйи 6 равиҷ мутобик ба талаботи стандартҳои федералии таҳсилоти олии дар ду факулта – илмҳои табиӣ ва гуманитарӣ ба роҳ монда шудааст. Дар муассисаи номбурда ташкили таҷрибаомӯзӣ ва бо кор таъмин кардани хатмкунандагон хуб ба роҳ монда шудааст. Муассисаи олии таълимӣ барои гузаштани таҷрибаомӯзии таълимӣ, истехсолӣ ва пешаздипломи донишҷӯён бо Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллӣ, Агентии хидмати давлатӣ, Маркази тадқиқоти стратегӣ, БДА ҚТ «Амонатбонк», Донишгоҳи миллӣ, ҚСП «Коммерсбонки Тоҷикистон», ҚСП «Бонки байналмилалӣ Тоҷикистон», ҚСП «Телеком Технолоҷӣ», ҚСП Ташкилоти амонатии қарзии хурди «Хумо», Маркази илм ва фарҳанги Россия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар ташки-

лоту корхонаҳо шартномаҳои ҳамкорӣ ба имзо расонидааст.

Литсейи филиал фаъолияти назаррас дошта, айнаи замон дар он 249 хонанда аз рӯйи равиҷи илмҳои табиӣ таълиму тарбия мегиранд. Ҷамҷунин, дар филиал бо мақсади баланд бардоштани сатҳи тайёрии докталанон барои қабул ба филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе ва дигар мактабҳои олии ҷумҳурӣ, шиносӣ бо барномаҳои имтиҳонҳои дохилшавӣ ва шароити қабул курсҳои омодагӣ ташкил гардидаанд.

Дар ҳамонин мазкур фаъолияти китобхонаи муассиса назаррас арзёбӣ гардид. Айнаи ҳол фонди умумии китобхона 17 190 нусха адабиёти таълимӣ, методӣ ва илмӣ дар бар мегирад. Китобхонаи электронӣ ба шабакаи интернет ва шабакаи дохилӣ, инчунин, бо китобхонаи Донишгоҳи давлатии Москва ба номи В.М. Ломоносов пайваст буда, хонандагон донишҷӯён, омӯзгорону кормандон метавонанд озодона аз сарчашмаҳои муҳталиф китобҳои даркорӣ худро дастрас намоянд.

Дилафрӯз КУРБОНӢ,
«Омӯзгор»

Дар нишасти матбуотӣ Донишини директори Донишқадаи технология ва менеҷменти инноватсионӣ дар шаҳри Кӯлоб Алмосшоҳ Шоев қайд намуд, ки донишқада яке аз аввалин муассисаҳои таълимии олии касбӣ мебошад, ки

ба баланд шудани сифати таълими фаҳои табиатшиносӣ мусоидат менамояд. Донишқада дорои 9 кабинетҳои компютерӣ бо 220 адад компютер мучаҳҳаз ва 24 тахтаи электронӣ мебошад. А. Шоев зикр намуд, ки бо инобат гирифтани мавҷудияти

21 патенти омӯзгорону донишҷӯён

дар минтақаи Кӯлоб мутахассисони соҳаи саноату хоҷагии кишлоқро тайёр менамояд. Алҳол, дар донишқада 2778 нафар донишҷӯ дар 5 факулта аз рӯйи 35 ихтисос таҳсил менамоянд. Соли 2021 дар донишқада се озмоишгоҳи илмӣ-таълимӣ - «Биотехнология ва технологияи маҳсулоти бебофт», «Физика» ва «Химияи аналитикӣ» кушода шуд, ки

захираҳои бойи табиӣ дар ҳамкорӣ бо муассисаҳои олии касбии Федератсияи Россия дар донишқада боз 5 ихтисоси нав кушода шуд. Ҳоло омӯзгорону донишҷӯён 21 патент ва ихтироот ба даст оварда, аз рӯйи 48 лоиҳаи фармоишӣ тадқиқоти илмӣ худро амалӣ мегардонанд. Имрӯз донишқада бо 65 муассисаи олии хориҷи кишвар ҳамкорӣ дорад.

35,7 миллион сомонӣ ба соҳаи маориф

Дар нишасти матбуотӣ муовини аввали раиси ноҳияи Данғара Чамшед Шарифзода иброз дошт, ки дар 84 муассисаи таълимӣ ноҳия 2123 нафар омӯзгор ба таълиму тарбияи 41516 нафар хонанда машғул мебошанд. Дар ин давра ба соҳаи маориф 35,7 миллион сомонӣ аз ҳисоби бучаи маҳаллӣ маблағгузорӣ шуд, ки нисбат ба соли 2020 10,2 миллион сомонӣ зиёд мебошад. Барои баланд бардоштани сатҳи дониши хонандагон ва мустаҳкам намудани пояи моддӣ - техникӣ муассисаҳои таълимӣ ноҳияи тадбирҳои иловагиро роҳандозӣ намуда, соҳтмон ва азнавсозии муассисаҳои таълимиро вусъати тоза бахшидем. Бо дастгирии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва соҳибкорони маҳаллӣ 37 муассисаи таълимӣ нав ба нақша гирифта шудааст.

Дар даври ниҳони олимпиадаҳои фанӣ хонандагони муассисаҳои таълимӣ ноҳия соҳиби 118 медал гардидаанд, ки ин нишондиҳанда дар сатҳи ҷумҳурӣ дар ҷойи дуум ва дар вилоят дар ҷойи якум мебошад.

Мавсуф иброз дошт, ки то ба имрӯз бо ибтикорӣ шуъбаи маориф ва роҳбарияти муассисаҳои таълимӣ 37 кабинети фанӣ бо арзиши 176 ҳазор сомонӣ таҷҳизонида шудааст. Айнаи ҳол дар назди муассисаҳои таълимӣ ноҳия 172 адад кабинети фаҳои табиатшиносӣ, технологияи иттилоотӣ ва сурӯд фаъолият доранд. Ҷамҷунин, дар назди 33 муассисаи таълимӣ озмоишгоҳҳои мучаҳҳазии фаҳои химия ва физика фаъолият карда истодааст, ки пурра барои гузаронидани корҳои амалӣ ва лабораторӣ омода хастанд.

Вусъати ҳаракати
олимпӣ

Муовини аввали раиси ноҳияи Мир Сайид Али Ҷамадонӣ М.Орифзода дар нишасти матбуотӣ қайд кард, ки дар соли таҳсили 2020-2021 хонандагони муассисаҳои таълимӣ ноҳия дар озмуноҳои вилоятӣ фаъолна ширкат варзида, сазовори 76 медал гардидаанд ва ба олимпиадаи ҷумҳуриявӣ 19 нафар роҳат гирифтанд. Дар озмуни ҷумҳуриявӣ бошад, 9 нафар хонандаи синфи 11 ширкат варзида, соҳиби 1 медали нуқра ва 8 биринҷӣ гаштанд. Дар олимпиадаи байналмилалӣ аз фаҳои дақиқ 127 нафар хонанда ширкат намуда, сазовори 6 медали тилло, 7 медали нуқра ва 13 медали биринҷӣ шуданд. Соли чорӣ 17 нафар хонандаи бехтарин тибқи озмуни квотаи Президенти барои таҳсил дар муассисаҳои олии касбӣ ҷумҳурӣ роҳат гирифтанд.

Дар нишасти матбуотӣ, ки раиси ноҳияи Шамсиддини Шохин Зафар Гулзода бо намояндагони васоити ахбори омма баргузор кард, гуфт, ки дар ним соли аввали соли 2021 соҳтмони 2 муассисаи таълимӣ барои 1240 ҷойи нишаст дар ду баст идома ёфта, оғози соҳтмони 2 муассисаи таълимӣ барои 500 ҷойи нишаст дар ду баст

Мушкилотро ҳал бояд кард

ва бинои шуъбаи маорифи ноҳия давоми соли чорӣ дар назар дошта шудааст.

Мавриди зикр аст, ки барои таъмини либосҳои мактабӣ, шуъбаи маориф бо корхонаҳои дӯзандагии Агентии таъминоти махсуси назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ноҳия, коргоҳи дӯзандагии «Дилрабо» ва коргоҳи дӯзандагии «Шоҳон» барои 5445 ҷуфт либоси мактабӣ шартнома баста, то имрӯз 85%-и шартнома иҷро шудааст. Ҷамҷунин, раиси ноҳия қайд намуд, ки нарасидани мактабҳои замонавӣ, мизу курсиҳо, маблағгузорӣ нашудани барномаҳои давлатӣ ва нарасидани муаллимони фанӣ забон аз мушкилоти соҳа хориҷӣ мебошад.

Шариф АБДУЛҶАМИД,
«Омӯзгор»

Д. ИСОЗОДА: Донишқадаро ба донишгоҳ табдил медиҳем

- Ба донишгоҳ табдил додани донишқада талаботи худро дорад, ки ба ин ҳадаф наздик шудем, - гуфт ректори Донишқадаи энергетикӣ Тоҷикистон дар ноҳияи Кӯшонӣ Диловаршоҳ Исозода дар нишасти хабарӣ.

Иттилоъ дода шуд, ки дар умум, 143 нафар омӯзгор дар донишқада фаъолият доранд, ки 43 нафарашон дорои дараҷа ва унвони илмӣ мебошанд. Омӯзгорони ҷавони донишқада дар озмуни ҷумҳуриявӣ «Ихтироъкорони ҷавон», ки миёни муҳаққиқони ҷавони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ баргузор гардид, ҷойи дуумро ишғол карданд. Соли чорӣ донишқадаро 513 нафар донишҷӯи магистрант хатм намуданд.

Намояндагони васоити ахбори омма оид ба тағйироти кадрӣ, ҷалб ва нарасони омӯзгорони таҳассусманд, химояи рисолаҳои номзадӣ, ҷамъоварии маблағи таъмир, пардохти рӯсатпулии омӯзгорон, таҷрибаомӯзии донишҷӯён, ба кор таъмин намудани хатмкунандагон ва талабот ба кафедраи ҳарбӣ суолҳо пешниҳод карданд.

С. АЗИЗЗОДА

НИШАСТИ МАТБУОТӢ

5 нафар соҳиби дипломи аъло гардиданд

Муовини якуми директори филиали Донишкадаи энергетикаи Москва дар шаҳри Душанбе, номзади илми педагогӣ Акрам Додочонов тазаккур дод, ки муассиса бо лабораторияҳои замонавӣ, синфҳои компютериву лингвонӣ, ошонаи хозиразамон, китобхонаи ҷопӣ таъмин мебошад.

Бино ба иттилои А.Додочонов, дар ин муассиса донишҷӯён қариб аз тамоми минтақаҳои ҷумҳурӣ ба таҳсил фаро гирифта шудаанд. Як мушкилии муҳим он аст, ки хобгоҳ вучуд надорад, вале ин масъала дар ҳамкорӣ бо маъмурияти ДТТ ба номи академик М. С. Осимӣ ҳалли худро ёфт.

Масъалаи таҷрибаомӯзӣ самаранок мегузарад. Шогирдон дар корхонаҳои «Барқи тоҷик», НБО-и «Роғун», «Норак», «Варзоб» ва ғайра таҷриба меомӯзанд. Ба ин маънӣ, барои дарёфти ҷойи кор мушкilot вучуд надорад. Имсол филиали донишкадаро панҷ нафар бо дипломи аъло хатм карданд.

Коҳиши сатҳи ҷинойткорӣ

Зимни нишасти матбуотӣ раиси шаҳри Кӯлоб Абдулқодир Вализода иттилоъ дод, ки дар шаҳру деҳот 15 лонҷаи инвеститсионии мутамарказ дар соҳаи маориф, коммуналӣ ва кишоварзӣ татбиқ шуда истодааст. Мавсуф, ҳамзамон, афзуд, ки дар шаҳру деҳоти Кӯлоб 10 муассисаи томактабӣ фаъолият дошта, дар онҳо 1288 нафар кӯдак наврас ба тарбия фаро гирифта шудаанд. Ҳамчунин, дар назди муассисаҳои таълимии шаҳр 41 гурӯҳи инкишофи барвақтии кӯдак бо фарогирии 1057 нафар кӯдак ташкил гардиданд, ки 13%-и фарогирии кӯдакдорро ба муассисаҳои томактабӣ ташкил мекунад.

Дар шаҳру деҳоти Кӯлоб 7 муассисаи таълимӣ дар ҳолати таъмирталаб қарор дошт. Сол то сол сохтмону азнавсозии муассисаҳои таълимӣ дар ҳудуди шаҳру деҳоти Кӯлоб вуҷуд ёфта, шурӯъ аз соли 2018 барои 3 ҳазор нафар хонанда муассисаҳои нав ва синфхонаҳои иловагӣ сохта ба истифода дода шудааст. Аз ҷумла, дар назди муассисаҳои таълимии №№ 17, 21, 36 ва 39, ки дар ҳолати ногувори садамавӣ қарор доштанд, сохтмони 16 синфхонаи иловагӣ бо тариқи ҳашар ва дастгирии соҳибкорони маҳаллӣ ба анҷом расонида шуда, мавриди истифода қарор гирифтааст.

Зимни нишасти матбуотӣ раиси ноҳияи Восеъ Шарбатулло Азизулло қайд кард, ки дар соли хониши 2020-2021 фаъолияти муассисаҳои таълимии ноҳия назаррас буда, сифати таҳсилот ва донишандӯзии хонандагон нисбат ба солҳои қаблӣ баланд гардидааст. Дар соли сипаригардида 220 нафар хонандаи муассисаҳои таълимии ноҳия дар озмунҳои вилоятӣ ширкат варзида, 124 нафарашон сазовори ҷойҳои 1, 2 ва 3 гардиданд. Дар озмуни ҷумҳуриявӣ 63 нафар довтола-

би голиби даври вилоятӣ ширкат варзида, сазовори 33 ҷойи ифтихорӣ гардиданд. Як нафар хатмкунандаи синфи 11 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ бо медали тилло хатм намуд, ки ин яке аз дастовардҳои беҳтарини соҳаи маорифи ноҳия мебошад.

Дар соли сипаригардида сохтмони 148 синфхонаи иловагӣ бо фарогирии 8010 ҷойи ни-

шаст дар ду баст анҷом дода шуд. Инчунин, бо дастгирии соҳибкорони маҳаллӣ ва шаҳсони саховатманд сохтмони 45

Тайи се соли охир таъсири муассисаҳои томактабӣ дар ноҳия хеле рушд ёфта, теъдоди онҳо ба 8 адад расонида шуд.

Таъсиси 8 муассисаи томактабӣ

синфхонаи иловагӣ дар назди муассисаҳои таълимӣ бо фарогирии 1350 ҷойи нишаст дар як баст мавриди баҳрабардорӣ қарор дода шуд. Айни ҳол таъмири муассисаҳои таълимӣ идона дошта, 94%-и онҳо аз таъмири ҷорӣ бароварда шудааст.

Бояд қайд намуд, ки барои бештар фаро гирифтани кӯдакони ба муассисаҳои томактабӣ дар назди муассисаҳои таълимӣ 67 маркази инкишофи кӯдакони бо фарогирии 2761 нафар кӯдак дар 107 гурӯҳ фаъолият доранд.

Ҳокими САҒАР,
ноҳияи Файзобод

Сохтмони синфхонаҳои иловагӣ дар Файзобод

Дар мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ноҳияи Файзобод бо иштироки намоёндагони воситаҳои ахбори омма нишасти матбуотӣ доир гардид. Раиси ноҳия Холзода Бобишох Нарзулло оид ба натиҷаҳои рушди иҷтимоиву иқтисодии ноҳияи Файзобод дар нимсолаи аввали соли 2021 гузориш дода, аз ҷумла, қайд кард, ки дар назди муассисаҳои таълимии рақамҳои 19, 30 ва 45 синфхонаҳои иловагӣ ва дар деҳаҳои Шуқурӣ, Дарай Алов биноҳои нави муассисаҳои таълимӣ сохта шуда истодаанд, ки дар арафаи соли нави таҳсил мавриди истифода қарор мегиранд. Инчунин, дар шаҳраки Файзобод сохтмони як муассисаи хусусии томактабӣ ва дар назди

муассисаҳои таълимии №31, 42, 58 сохтмони синфхонаҳои иловагӣ идона дошта, қорҳои сохтмонӣ дар бинои нави шуъбаи маориф оғоз гардид.

Дар ин давра 130 нафар навраси ноҳия дар басти якуми лагери истироҳатии «Дурахшон» ба истироҳату фароғат фаро гирифта шуданд.

Дар ноҳия даври дуоми озмуни ҷумҳуриявӣ «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст» баргузор гардид, ки дар он 170 нафар хонанда иштирок карда, 17 нафар барои иштирок дар даври минтақавӣ озмун роҳхат гирифтанд.

Ҳокими САҒАР,
ноҳияи Файзобод

Дар нишасти матбуотии Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон раиси кумита, доктори илмҳои филологӣ Олимҷон

барои солҳои 2020 – 2030» ва «Феҳристи номҳои миллии тоҷикӣ» - ро ба роҳ мондааст. Бино ба иттилои О. Муҳаммадҷонзода кумита дар нимсолаи якуми соли ҷорӣ ба

шудааст. Қобили зикр аст, ки аз ҷониби қоршиносони шуъбаи танзими истилоҳот 61500 истилоҳ (се луғатнома, 17 барномаи таълимӣ, чор маводи таҳлилии дастурмамул) маври-

Ҳамкориҳои судманд

Муҳаммадҷонзода қайд кард, ки кумита баҳри татбиқи Конуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон», иҷро қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Барномаи рушди забони давлатӣ

51 санади меъёрии ҳуқуқӣ хулосаи экспертизаи забоншиносӣ ба танзими ҳамгунсозии истилоҳот пешниҳод намудааст. Ҳамзамон, аз ҷониби бахши экспертизаи забоншиносӣ ба 19 маводи судӣ хулосаи забоншиносӣ пешниҳод карда

ди баррасӣ қарор гирифтааст. Раиси кумитаи мазкур Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Барномаи рушди забони давлатӣ

Ҳотами ҲОМИД,
«Омӯзгор»

Дар Донишкадаи ҷумҳуриявии тақмили ихтисос ва бозомӯзии кормандони соҳаи маориф семинар - машварати ҷумҳуриявӣ таҳти унвони «Нақши кабинетҳои методӣ дар тақмили маҳорати касбии омӯзгорон ва сифати таҳсилот» баргузор гардид. Дар семинар-машварат мудирони кабинетҳои методии раёсату шуъбаҳои маорифи шаҳру навоҳии ҷумҳурӣ, омӯзгорони таҷрибааманд, пажӯҳишгарон ва намо-

гирии омӯзгорону кормандони соҳа дар курсҳои баландбардории маҳорати касбӣ ва иҷрои нақшаи иштирок дар курсҳо аз ҷониби раёсату шуъбаҳои маориф, нақши меҳварии Шӯрои методӣ дар баланд бардоштани сатҳи касбии омӯзгорон, фаъолияти методистони раёсату шуъбаҳои маориф ва кабинетҳои фаннӣ дар рушди фанҳои табиӣ-риёзӣ ва гуманитарӣ нақши иттиҳодияҳои фаннӣ ва кабинетҳои методӣ дар баланд бардоштани маҳорати касбии

Нақши кабинетҳои методӣ дар таълим

яндагони созмонҳои ҷамъиятӣ иштирок намуданд. Ҳадафи асосии семинар инъикоси нақши кабинетҳои методии раёсату шуъбаҳои маорифи шаҳру навоҳии ҷумҳурӣ дар ташкил ва баргузори курсҳои тақмили ихтисоси омӯзгорон, баланд бардоштани сифати таҳсилот, табодули таҷрибаи мудирони кабинетҳои методӣ ба шумор мерафт. Дар оғоз дар мавзӯҳои «Нақши тақмили ихтисоси омӯзгорон дар системаи таҳсилоти миллии: дастовард ва мушкilot», «Расолати сарварӣ дар муассисаи таълимӣ», «Барномаи дастгирии таҳсилоти босифат Рушди мунтазами касбии омӯзгорон: дастовард ва дурнамо», «Тақмили ихтисоси омӯзгорон ва заминаҳои меъёрию ҳуқуқии он» ва ғайра маърузаҳои кормандони ДҶТИБКСМ шунда шуд.

Дар семинар - машварат байни иштирокдорон дар масоили ҳолати фаро-

омӯзгорон, талабот ба ташкил ва гузаронидани аттестатсияи кормандони соҳаи омӯзгорӣ ва иттиҳодияҳои методӣ ҳамчун мақомоти тавсиядиҳанда дар муассисаҳои таълимӣ ва амсоли инҳо мубодилаи афкор сурат гирифт.

Шодӣ РАҶАБЗОД,
«Омӯзгор»

Иштироки 725 нафар дар олимпиадаҳои фаннӣ

Дар нишасти матбуотӣ раиси ноҳияи Балҷувон Шерали Ҷалилзода зикр намуд, ки ба ифтихори 30 солагии Истиклоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи маорифи ноҳия азнавсозии 21 адад муассисаи таълимӣ пешбинӣ гардидааст. Аз ҷумла, дар соли 2019 бинои нави се филиали муассисаи таълимӣ, ки дар хонаҳои шахсӣ қарор доштанд, сохта ба истифода дода шуда, сохтмони 8 муассисаи таълимӣ ва 12 синфхонаи иловагӣ дар назди муассисаҳои таълимии №9 ва №20 мавриди истифода қарор дода шуд. Дар ноҳия бинои муассисаҳои таълимии №№ 4, 5, 11, 18, 24, 25 ва 26 дар ҳолати таъмирталаб қарор дошта, ба азнавсозӣ ниёз дорад. Дар соли 2021 480 нафар хатмкунандаи синфи 11 аз қайди ММТ гузаштаанд, ки 78,9%-ро ташкил мекунад. Дар муассисаҳои таълимии ноҳия тибқи нақша аз 178 адад компютер 136 адад харидорӣ шудааст, ки нисбат ба соли 2020 78 адад зиёд мебошад. Дар озмунҳои ноҳиявӣ вилоятӣ 725 нафар толибим ширкат варзида, соҳиби 36 ҷойи ифтихорӣ дар вилоят гардиданд.

Дар озмуни «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст» 10 нафар хонандаи муассисаҳои таълимии ноҳия ширкат варзида, 1 нафар бо сипосномаи раиси вилоят ва мукофоти пулӣ сарфароз гардониданд.

Шариф АБДУЛҶАМИД,
«Омӯзгор»

▶ ЛОИҲА

Чалби донишҷӯён дар арзёбии раванди сифати таҳсилот

Раванди муосири таҳсилот ба чалби донишҷӯён ба раванди кафолати сифати таҳсилоти олии аҳамияти хоса медиҳад. Созишномаи Болония муҳимияти рушд ёфтани ҳамкориҳои байни мактабҳои олии, кормандону донишҷӯёни онҳоро барои ноил гардидан ба мақсадҳои, ки барои эҷод кардани фазои аврупоии таҳсилоти олии гузошта шудаанд, таъкид месозад.

Иштироки донишҷӯён дар низоми кафолати сифати таҳсилоти олии дар вазъи имрӯза хусусияти ҳатмӣ дорад. Ақидаи таҳсилгирандагон доир ба фанҳо ва курсҳои таълимӣ, иштироки онҳо дар рафти қабул гардидани қарорҳо дар сатҳи мактабҳои олии, муаррифӣ намудани манфиатҳои худ дар иттиҳодияҳои донишҷӯӣ ва дар дигар мақомоти бонуфуз – ҳамаи ин танҳо қисми наҷандон калони шаклҳои имконпазирӣ таъсиррасонӣ ба донишҷӯён дар он мактабҳои олии мебошад, ки сиёсати онҳо ба беҳдошт ва тақомули раванди таҳсилот нигаронида шудааст.

Зимни баррасии низоми аврупоии кафолати сифати таҳсилот, бояд зикр кард, ки донишҷӯён дар он ҳамчун унсур зарурӣ ва муҳимми низоми назорати сифати фаъолияти тамоми мактабҳои олии дар маҷмӯъ баромад мекунанд.

Чалби донишҷӯён ба расмияти кафолати сифат дар ҳудуди Аврупо ба таври гуногун амалӣ мегардад. Ин аз талаботи низоми миллий, нақши фарҳангиву таърихи донишҷӯён дар соҳаи таҳсилоти олии вобастагӣ дорад.

Таҷрибаи чалбсозии донишҷӯёни Донишгоҳи политехникии Каталония ба фаъолият оид ба арзёбии кафолатҳои сифат зарурати тайёр кар-

дани онҳоро барои қарор дар агентҳои гуногун доир ба арзёбии беруна нишон медиҳад. Сараввал донишҷӯён ҳамчун истеъмолкунандагони асосии хизматрасониҳои таҳсилотӣ, ки барои баланд бардоштани сифати он дар навбати аввал манфиатдор мебошанд, баррасӣ мешуданд. Донишҷӯён ба равандҳои дохили мактабҳои олии арзёбии сифат чалб карда мешуданд, ки ин дар иштироки бевоситаи онҳо дар машваратҳои донишҷӯӣ, чорабиниҳо ва ассотсиатсияҳои онҳо ифода мегардид.

Донишҷӯёни фазои аврупоӣ аз тарафи мақомоти беруна ба равандҳои дохили мактабҳои олии ҳамчун қисми кафолати сифати барномаҳои мактабҳои олии чалб карда мешаванд. Иштироки онҳо шаклҳои гуногуни расмиву гайрирасмиро ба худ қабул мекунанд.

Арзёбии фаъолияти мактабҳои олии аз тарафи донишҷӯён индикатори муҳими ноил гардидан ба натиҷаҳои матлубе мебошад, ки барои тартиб додани рейтингҳои нави муассисаҳои олии таҳсилотӣ ва фанҳои онҳо имконият фароҳам мекунанд. Дар рафти пурсишҳои миллии донишҷӯён, ки дар кишварҳои зиёди аврупоӣ гузаронида мешаванд, ҳамчунин метавон соҳиби иттилооти арзишманд барои довталабон ва тарафҳои дигари манфиатдор

дар бораи он, ки донишҷӯён доир ба сифати таҳсилоташон чӣ фикр доранд, гардид.

Дар раванди рушд ёфтани таъмини низоми сифати аврупоӣ тарафҳои манфиатдор зарурати иштироки фаъолна ва пурраи донишҷӯёнро дар ҳамаи ҷабҳаҳо, арзёбии беруна ва дохили фаъолияти мактабҳои олии ҳамчун

миашон аз тарафи донишҷӯён ва сифати раванди таълимӣ дар он вобастагӣ дорад, гузаронанд. Намуди аз ҳама бештар истифодашавандаи пурсиш - ин анкетагузаронӣ мебошад. Он яке аз тарзу усулҳои мустақили арзёбии сифати таҳсилот бо ҷашмони донишҷӯён мебошад.

Масалан, пурсиши дониш-

фаъолияти устодони мактабҳои олии низ аҳамиятнок аст, зеро маҳз донишҷӯён дар шахсияташон таъсири онро эҳсос мекунанд ва дар раванди таҳсилот ҳамширикони онҳо мебошанд.

Гарчанд анкетаҳо барои ба даст овардани таъсири мутақобила торафт бештар қарор фармуда шаванд ҳам, онҳо универсалӣ нестанд.

Дар шароити муосир ҳукуки калидии донишҷӯён - ин ҳукуки гирифтани маълумоти босифат аст. Ва ҳуди донишҷӯён бояд ин ҳукукро химоя карда, аз ҳар чихат инкишоф диҳанд.

Ҳамин тавр, дар марҳилаи имрӯзаи рушд ёфтани низоми кафолати сифати таҳсилот донишҷӯёни тоҷик ба иштироккунандагони комилҳукуки идоракунии раванди таълимӣ табдил ёфтаанд. Онҳо ба қарор оид ба арзёбии сифати хизматрасониҳои таҳсилотӣ чалб карда шуда, барои муайян кардан ва ҳал намудани мушкилоти дар раванди таълимӣ, дар фаъолият ва ҳаёти донишгоҳ ошкоргардида дар ҳамкорӣ бо маъмурияти мактабҳои олии имконият доранд.

Тавре ки таҷрибаи аврупоӣ ва россиягӣ нишон медиҳад, чӣ қадаре ки донишҷӯён дар арзёбии кафолати сифати таҳсилоти олии фаъолна иштирок намоянд, ҳамон қадар натиҷаҳои баланд бардоштани сифати таълим аёнтар мегарданд. Чалбсозии таҳсилгирандагон ба арзёбии сифати раванди таҳсилот ба ҳамширакии бозғатимод ва боваринок табдил ёфта истодааст.

И. С. ЗУБКОВА,
менеджери лоиҳаи «Ҷорӣ намудани стандартҳои аврупоии кафолати сифат дар барномаҳои таълимии ДСРТ»

аъзои комилҳукуки мақомоти дахлдор маъқул донистанд.

Таърихи расмии раванди Болония дар Россия аз тарафи В. М. Филиппов дар соли 2003 аз номи Россия имзо гардидани эълонияи Болония оғоз гардид.

Дар марҳилаи имрӯза шартӣ таъсис додан ва ба амал даровардани низоми таъмини сифати таҳсилот дар мактабҳои олии тоҷик аз ошқор намудани талабот ва умедҳои истеъмолкунандагон, арзёбии дарачаи мувофиқати ин талабот ба нишондиҳандаҳои фаъолияти мактабҳои олии ва арзёбии сатҳи каноатмандии ҳамаи гурӯҳҳои истеъмолкунандагон иборат аст.

Тавассути пурсишҳои мунтазам гузаронидашаванда мактабҳои олии метавонанд мониторинги иттилоотро, ки ба қабули муассисаи таъли-

ҷӯён дар як сол як ё ду маротиба доир ба арзёбии муносибатҳои дутарафа бо устодон баргузор шуда, анкета анонимӣ, яъне, махфӣ аст ва аз ин сабаб, метавонад барои мониторинги сифати таълими фанҳо маълумоти хуб пешкаш намояд. Мувофиқи талаботи аврупоӣ, пурсиши донишҷӯён - хатмкунандагон доир ба сифати таълими ин ё он фанни таълимӣ пас аз супоридани имтиҳоноти давлатӣ баргузор мешавад. Ҳосилшавии таъсири мутақобила бо донишҷӯён дар шакли ҷавобҳо ба саволҳои анкета ба усули васеъ татбиқшаванда табдил ёфта, ин таъсири мутақобила зимни қарорҳои барномаҳои таълимӣ ба назар гирифта мешавад.

Нуктаи назари донишҷӯён, инчунин, зимни арзёбии сифати соҳаи педагогӣ

▶ НИШАСТИ МАТБУОТӢ

ДТТ мавқеи худро дар рейтингҳои ҷаҳонӣ 3734 зина боло бурд

Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ бо нишондиҳандаҳои баландтарин аз рӯи натиҷаҳои фаъолият дар шашмоҳаи якуми соли 2021 дар рӯйхати беҳтарин донишгоҳҳои Тоҷикистон аз рӯи рейтингҳои Webometrics Ranking of World Universities дар ҷойи якум қарор гирифта, мавқеи худро миёни зиёда аз 31 000 донишгоҳи ҷаҳон 3 734 зина боло бурд. Донишгоҳи техникии Тоҷикистон миёни зиёда аз 31 000 донишгоҳи ҷаҳон дар ҷойи 5983 қарор гирифт.

Рейтингҳои мазкур дар асоси паҷӯиши Шӯрои миллии тадқиқоти Испания (CSIC), ки дар Мадрид ҷойгир аст, нашр мегардад. Webometrics Ranking of Universities World, ки бо номи Ranking Web of Universities маъруф аст, системаи

глобалии рейтингҳои донишгоҳҳо мебошад, ки вобаста ба якҷанд нишондиҳанда, аз ҷумла, наشري тадқиқоти илмӣ дар маҷаллаҳои

байналмилалӣ (Scopus, Web of Science, Google Academy ва ғайра), иқтибоси беруна ба мақолаҳои илмӣ, фаъолияти илмӣ-тадқиқотии аспирантон ва татбиқи натиҷаи онҳо дар ҳоричи кишвар, иштирок дар татбиқи лоиҳаҳои байналмилалӣ, дарёф-

ти патентҳои сатҳи байналмилалӣ ва фаъолияти сомонии интернетӣ асос ёфтааст. Рейтингҳои мазкур дар асоси паҷӯиши Шӯрои миллии тадқиқоти Испания (CSIC), ки дар Мадрид ҷойгир аст, ҳамасола нашр мегардад.

Ҳадафи рейтингҳои баланд бардоштани ҳузурӣ муассисаҳои таълимӣ, илмӣ ва тадқиқотӣ дар шабакаи ҷаҳонии Internet ва мусоидат ба наشري қушоди натиҷаҳои илмӣ мебошад. Ташкилоти мазкур аз соли 2004

инҷониб рейтингҳои муассисаҳои таълимӣ, илмӣ ва тадқиқотиро муайян намуда, ҳар шаш моҳ - моҳҳои январ ва июл натиҷагирӣ ва нашр менамояд. Ёдовар мешавем, ки дар раёбандии қаблӣ донишгоҳ дар мавқеи 9717 қарор дошт.

▶ ХАБАРҶО АЗ ВМКБ

Вазъи ташвишовар

-Масъалаи ба интернет пайваст кардани муассисаҳои таълимӣ вилоят беҳбудии ҷиддӣ металабад, - мегӯяд сардори раёсати маорифи ВМКБ Одинашоҳ Мардов. То ба ин вақт 69 адади он аз тариқи модеми хурд ва 2-тояш бо модемҳои Wi-Max ва Wi-Fi ба шабакаи умумиҷаҳонии Интернет пайваст шудаанду ҳалос. Нишондиҳандаи истифодабарии компютер дар вилоят нигаронкунанда аст. Дар синфҳои 5-11-и вилоят 21321 нафар хонанда аз 3173 адад компютер истифода мекунанд, ки ба 7 хонанда 1 компютер рост меояд.

137 нусха китоби электронӣ

-Китобхона дар ташаккули таҳсил ва ба хониши иловагӣ чалб кардани хонандагон нақши калидӣ дорад, - қайд кард ноиби ректори Донишгоҳи давлатии Хоруғ ба номи М.Назаршоев М. Алимшоев. Фонди умумии китобхонаи марказии донишгоҳро зиёда аз 93156 нусха адабиёт ташкил медиҳад, ки аз ин миқдор 21022 нусха китобҳои методӣ, 52190 нусха таҳассусӣ, 19944 нусха китобҳои бадеӣ мебошанд.

Китобхонаи электронӣ дорои зиёда аз 137 ҳазор нусха китоб мебошад.

Ҷ. ҚОЗИБЕКОВ,
«Омӯзгор»

► МАСЪУЛИЯТ

Аз қабули Қонуни Чумхурии Тоҷикистон «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд» даҳ сол сипарӣ шуд. Қабули чунин як санади сарнавиштсози миллӣ таҷассуми сиёсати маорифпарварона ва фарҳангсолории Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон муҳтарам, Эмомалӣ Раҳмон нисбат ба таълиму тарбияи насли наврас ва дар рӯҳияи арзишҳои миллӣ ба камол расидани онҳо мебошад.

Қабули қонуни мазкур дар ҷомеа ислохоти ҷиддиеро, пеш аз ҳама, дар соҳаи илму

бо омӯзгорону муассисаҳои таълимӣ, назорати сатҳу сифати таълим ва донишандӯзии фарзандон дар асоси стандартҳои давлатии таҳсилот хуб эҳсос намуданд.

Дар раванди татбиқи амалии қонуни мазкур падару модар уҳдадорихо худро дар тарбия ва таълими фарзанд ба таври мушаххас дарк карда, мувазаф гардиданд, ки ба фарзанди то шашсола барои гирифтани таълиму тарбияи томактабӣ шароит фароҳам оварда, барои ба таълим фаро гирифтани ӯ ба воситаҳои зарурии таълимӣ таъмин намудани онҳо чораҳо андешанд ва ба таҳсили ӯ дар

Қонуни раҳнамо

маориф, фарҳангу маънавият ва иҷтимоӣ-иқтисодӣ, на ин ки дар мафкура ва ташаккули насли худшинос ҳудудҳои ҳақиқии ҳаёти ҳамагон ба миён овард, балки тақдирҳои ҳақиқии ҳаёти ҳамагон ба даст овардани муҳимтарин сармояи инсонӣ – маърифат гардид. Вазъи таълиму тарбия дар ҳамаи зинаҳои таълимии чумхурийӣ рӯ ба беҳбудӣ оварда, сол аз сол ба соҳаи маориф ҳамчун самти афзалиятноки сиёсати иҷтимоии давлат тавачҷуҳи бештар зоҳир гардид.

Қонун «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд» субъектҳои раванди таълиму тарбия – падару модар, омӯзгор, мақомоти давлатӣ ва аҳли ҷомеа барои тарбияи насли наврас дар рӯҳияи арзишҳои милливу умумибашарӣ, инсондӯстӣ, ифтихори ватандорӣ ва ҳифзи ҳуқуқи манфиатҳои фарзанд мувазаф намуд.

Рафти иҷрои қонуни мазкур дар давоми 10 сол самарани нек ба бор овард. Пеш аз ҳама, падару модар, омӯзгорон мақомоти давлатӣ ва аҳли ҷомеа вазифа ва ҳуқуқи уҳдадорихо худро амикан дарк карда, дар таълиму тарбияи фарзанд масъулияти ба зимма дошташонро хуб эҳсос намуданд. Падару модар бо дарки ҳуқуқи масъулиятҳои ба зиммадошта вазифаҳои худро дар муҳайё намудани шароити мусоид барои ҳифзи саломатӣ, ташаккули ҷисмонӣ, маънавий, ахлоқӣ ва дар рӯҳияи эҳтиром ба Ватан, арзишҳои миллӣ ва умумибашарӣ, ҳамзамон, ҷиҳати беҳтар намудани раванди таълиму тарбияи фарзанд, ба роҳ мондани робитаи муस्तаким

муассисаҳои таҳсилоти умумӣ монанд нашаванд. Фарзандро дар раванди таълим назорат карда, бо омӯзгорон, ҳайати кормандон ва роҳбарияти муассисаи таълимӣ оид ба таълими фарзанд мунтазам ҳамкориро ба роҳ монда, дар маҷлисҳои падару модарон ва дигар ҷорабинҳои мактабӣ бо даъвати маъмурият тибқи талаботи оинномаи муассисаи таълимӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ иштирок намоянд. Шаъну шарафи фарзандро эҳтиром карда, ба ташаккули шахсият, худшиносиву ҳудудҳои ифтихори ватандорӣ, арзишҳои миллӣ, зиракии сиёсӣ ва ҷаҳони маънавийи фарзанд ба таври ҳамешагӣ диққат диҳанд.

Қонуни Чумхурии Тоҷикистон «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд» омӯзгор, мақомоти давлатӣ, муассиса ва дигар ташкилотҳое, ки масъалаҳои вобаста ба таълиму тарбияи фарзандро танзим мекунанд, ба таври мушаххас уҳдадор намуд. Тибқи чунин уҳдадорихо онҳо мувазаф шудаанд, ки ба раванди таълиму тарбия мусоидат карда, тарзи ҳаёти солимро таълимӣ ва кӯдакони болаёқатро дастгирӣ намоянд. Оид ба пешгирии ҳуқуқвайронкуниҳо аз ҷониби кӯдакон, ба мушоҳида расидани ҳолатҳои безъитории падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд, инчунин, дар сурати муайян шудани ҳолатҳои ба ҳаёт ва саломатии кӯдак таъсири манфӣ расонанда ва ё таҳдидкунанда чораҳои амалӣ андешанд.

Раҷабалӣ САНҒОВ,
Аълоҷии маориф ва илми
Чумхурии Тоҷикистон

► РУШД

Қадами ҷиддӣ дар самти азхудкунии технология

Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон ҳамасола барои рушди соҳаи маориф, маблағҳои зиёде ҷудо менамояд. Ҳамзамон, музди меҳнати кормандони соҳаи маориф тайи чанд соли охир чанд маротиба зиёд карда шуд.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон барои рушди таракқиҳои соҳаи маориф дар кишвар «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф»-ро барои солҳои 2020-2040 ба имзо расонданд. Дар доираи фармони Президенти мамлакат барои дар сатҳи зарурӣ таълим додани фанҳои дақиқ Вазорати маориф ва илм, Академияи миллии илмҳо ва дигар сохторҳои марбута супоришҳои зарурӣ гирифтанд.

Ба хотири боз ҳам хубтар ба роҳ мондани омӯзиши илмҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ, инчунин барои рушди тафаккури техникаи насли наврас олимону ихтироъкорони ҷавон корҳои илмӣ техникаро барои рушди ин соҳа амалӣ намуда, илмҳои дақиқро босуръат рушд мебахшанд. Ҳоло мушоҳида мешавад, ки наврасони ихтироъкор дар ин самт корҳои назаррасро анҷом дода истодаанд.

Қабул ва амалӣ намудани барномаҳои махсус дар самти рушд ва пешрафти илмҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ, эълони озмунҳо дар шаҳру ноҳияҳо ва баргузориҳои онҳо заминаи мусоид барои рушди илмҳои дақиқро дар кишвар фароҳам месозад.

Дар ин замина Пешвои миллат барои боз ҳам ҳавасманд гардонидани сокинони мамлакат ва ба илму маърифат ҷалб сохтани онҳо, баҳусус, ҷавонону олимону озмунчи чумхуриявии «Илм-фурӯғи маърифат»-ро эълон намуданд, ки он маҳз барои рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ равона гардидааст.

Озмунчи «Илм-фурӯғи маърифат» барои рушди тафаккури техникаи насли наврас, азхудкунии истифодаи техника ва технологияи нав дар соҳаи давлатдорӣ, идора намудани корхонаву ташкилотҳо бо технологияҳои нав заминаи мусоидро фароҳам месозад.

Шухратҷон АШРАПОВ,
устоди коллеҷи тиббии шаҳри Ҳуҷанд
ба номи Ю.Б.Исҳоқӣ

► ТАҲСИЛОТИ ФАРОГИР

Ба ҷашми кам манигаред

Таҳсилоти фарогир ё ба истилоҳ, инклюзивӣ ба таҳсилоте мебошад, ки он ҳамаи ниёзҳои хонандагонро ба инобат мегирад. Калимаи «инклюзивӣ» аслан лотинӣ буда, маъноаш фарогирӣ ё дарбаргирии ҳамагон мебошад. Таълими фарогир – таълими омӯзиши босифат ба ҳамаи омӯзандагон, сарфи назар аз наҷод, қавм, миллат, забон, ҷинс, синну сол, дин, мазҳаб, дориву камбизоатӣ, солимиву беморӣ ва бар илова кӯдакони дорони ҳар гуна маҳдудиятҳои ҷисмониву аклонӣ мебошад.

Дар микёси олам ба таҳсилоти фарогир сомонҳои байналмилалӣ, аз ҷумла, Сомони Милали Муттаҳид, ЮНИСЕФ ва дигар ташкилотҳо дар ҳамкорӣ бо идораҳои давлатӣ сахмгузори мекунанд.

Бо вучуди корҳои зиёде дар ин самт анҷомдода шуда, дар ҷорӣ намудани таҳсилоти фарогир монсаҳо низ кам нестанд. Баъзеҳо бар он ақидаанд, ки кӯдакони дорони маҳдудиятҳои ҷисмонӣ ва аклониро ба таҳсил бо ҳамсабақони дигарашон ҷалб кардан номумкин аст.

Сомони байналмилалии ЮНИСЕФ ба модели ҳуқуқи таҳсилоти фарогир таъки мекунад ва пайваста дар талоши ҳифзи ҳуқуқи кӯдакон, махсусан, дар таҳсил мебошад. Ба ин ҳамаи кӯдакон беистисно дохил мешаванд.

Вале ба як ҷиз бояд диққат дод. Дар бисёр маврид мо масъалаеро тарафдорӣ ме-

намоем ва одатан дар табиати инсон чунин аст, ҷизе ки ба нафъи шахсии худашон бошад, ӯ онро хуб дастгирӣ менамояд, вале агар коре ба нафъи мо набошад, ба он безъитиноӣ намуда, онро рад мекунем ва ё ба он муқобил мекунем. Аммо агар мо дар ҷои ашхосе, ки кӯдакони дорони маҳдудиятҳо мебошанд, худро дар ҷои ҳудудӣ кӯдакон бигузорем, он гоҳ назари мо ба ин масъала дигар мешавад ва ба таҳсилоти фарогир муносибати дигар пайдо хоҳем кард.

ЮНИСЕФ ва дигар сомонҳои фарогир сарукардоранд, ки онҳо афкори касро дар муносибат ба таҳсилоти фарогир тағйир медиҳанд. Махсусан, вақте ки мавод дар бораи модели ҳуқуқи – иҷтимоӣ таҳлил мегардад, он гоҳ хис хоҳем кард, ки дар бисёр маврид ҳуқуқи ҳам кӯдакони муқаррарӣ ва ҳам дорони имкониятҳои маҳдуд аз тарафи мо, калонсолон, поймол мегардад. Ҳатто дар бисёр маврид на танҳо ашхоси бегона ҳуқуқи ин кӯдаконро ба инъобат намегиранд, балки ҳатто волидонии онҳо ин ҳуқуқро аз мадди назар дур меандозанд.

Филиали Донишқадаи чумхуриявии тақмили ихтисос ва бозомӯзи кормандони соҳаи маориф (ФДҚТИБКСМ) дар ҳамдастӣ бо ташкилоти ЮНИСЕФ чанд муддат дар Чумхурии Тоҷикистон дар

баъзе муассисаҳои таълимӣ санҷиш гузаронд. Мақсад аз ин санҷиш ба омӯзгорон расондани кумаки методӣ дар амалӣ намудани таҳсилоти фарогир дар муассисаҳои таҳсилоти махсус меёфт.

Раванди ин фаъолият, қабл аз ҳама, шинос намудани омӯзгорон ва муассисаҳо бо таҳсилоти фарогир ва дурӯст амалӣ намудани он буд. Дар соҳаи омӯзгорон аз назар гузаронида шуда, боз ба онҳо фаҳмонда шуд, ки дар кучо ҷи гуна онҳо талаботи таҳсилоти фарогирро ба инъобат нагирифтанд. Онҳо ҳам ба тариқи назариявӣ ва ҳам ба тариқи амалия таҳсилоти фарогирро омӯхтанд.

Таъсири таҳсилоти фарогир дар ин муассисаҳо хуб дарк шуда, дар ин самт қадаме пеш гузоштанд. Омӯзгорон ва ҳатто шогирдон дар ин муассисаҳо ба моҳияти таҳсилоти фарогир расиданд. Мутаассифона, ин лоиҳа ба сабаби паҳн шудани бемории сироятии Ковид – 19 ва баъдтар низ идома дода нашуд. Шояд ин муассисаҳои таълимӣ низ охира-охира он омӯзишхоеро, ки дар рафти семинару омӯзишҳо ва дигар фаъолиятҳои амалӣ ба даст оварда буданд, аз даст доданд. Умедворем, ки ҷомеа боз ба таҳсилоти фарогир дар оянда диққати ҷиддитар хоҳад дод.

Дониш ДОНАЁРОВ,
корманди филиали Донишқадаи чумхуриявии тақмили ихтисос ва бозомӯзи кормандони соҳаи маориф дар ВМКБ

▶ БОЗОМУӢ

Ташкили тақмили ихтисоси омӯзгорон

Тақмили дониш ва маҳорати омӯзгорони муассисаҳои таълимӣ муҳимтарин омилҳои беҳтар намудани сифати таълим маҳсуб меёбад. Аз ин рӯ, дар ҳамаи зинаи таҳсилот ба масъалаи бозомӯзӣ ва тақмили ихтисоси омӯзгорон бояд эътибори ҷиддӣ дода шавад.

Роҳу усулҳои амалигардонии ташкили тақмили ихтисоси омӯзгоронро тавассути чунин усулҳо ба роҳ мондан мумкин аст:

- А) бо роҳи худомӯзӣ;
- Б) иштирок дар қорҳои иттиҳодияи методӣ;
- В) конференс ва семинарҳои омӯзишӣ;
- Г) омӯхтани таҷрибаи пешқадами педагогӣ;
- Ғ) таҳсил дар курсҳои тақмили ихтисос.

Ҳар як роҳбари муассисаи таълимӣ бояд дурномаи тақмили ихтисоси омӯзгорони муассисаи худро барои 5 сол таҳия намуда, дар асоси он омӯзгоронро ба курсҳои тақмили ихтисос сафарбар намояд. Директорони муассисаҳои таълимӣ дар ҷаҳони байни курсҳои тақмили ихтисос метавонанд маҳорати таҳассуси омӯзгоронро бо ҷалби иштирок дар озмунҳои касбӣ ба вижа, омӯзгорони ҷавон, ҳавасмандгардонии рушди малақаҳои касбии омӯзгорон тавассути гузаронидани конференсҳо, семинарҳои илмӣ-адабӣ, озмунҳо, тарғиби таҷрибаи пешқадами омӯзгорони муассиса, ки дар фаъолияти пурсамари омӯзгорони худ барои тарбияи насли наврас саҳми босазо гузоштанд, аз ҷумла, шогирдонро ба олимпиадаҳои ҷаҳонӣ ҷумҳуриявӣ ва байналмиллалӣ омода намудан, бо рӯзнома ва маҷаллаҳо ҳамкорӣ кардан, маҷаллаҳои методӣ аз таҷрибаи касбӣ интишор менамояд, дорон тарз ва усули ҳосил таълими фан, муносибат ва муомила бо шогирдон, ҳамкорӣ кардан бо кумитаи волидайн доштаро барои омӯзиш ва таҷрибаи пешқадам пешниҳод менамояд. Ин ҷо зарур мешуморем, ки он роҳу усулҳои ташкили тақмили ихтисоси омӯзгоронро шарҳу тафсири диҳем:

1) Бо роҳи худомӯзӣ: ин усули тақмили дониши омӯзгор бештар аз рӯйи нақшаи таҳиягардидаи худомӯзи амалӣ мегардад. Аз ҷумла, мутолиаи амики китобҳои дарсӣ ва маводи дидактикӣ, адабиёти бадеилӣ ва методӣ, қорбарӣ бо ҳуҷҷатҳо, омӯзиши таҷрибаи ҳамкасбон, гузаронидани дарсҳои намунавӣ-таълимӣ ва тарбиявӣ, омӯзиш ва истифодаи технологияи нав, қор бо хонандагонии суҷхон ва боистеъдод, маълумоти расонаҳои хабарӣ, амсоли интернет, маҷалла ва нашрияҳо оид ба дарсҳои инноватсионӣ ва ғайра.

2) Иштирок дар қорҳои иттиҳодияи методӣ: Омӯзгор ҳамчун узви иттиҳодияи методӣ бояд дар роҳи баланд бардоштани дараҷаи таҳассус ва касбияти худ дар қорҳои иттиҳодияи методӣ фаъолона иштирок намояд. Фаъолияти омӯзгор дар раванди амалӣ намудани нақшаи қорҳои иттиҳодияи методӣ аввалиндараҷа буда, ташкил ва гузаронидани дарсҳои намунавӣ, ироаи маърузаҳо дар мавзӯҳои истифодаи методҳои гуногун оид ба дарс, озмун ва ҷорабинҳои муассисавӣ, иштирок ба дарсҳои ҳамкасбон омилҳои асосии андӯхтани таҷрибаи қорӣ барои васеъ намудани ҷаҳонбинии дониши омӯзгор мегардад.

3) Омӯхтани таҷрибаи пешқадами педагогӣ: Яке аз воситаҳои баланд бардоштани сифати таълиму тарбия ва сатҳи дониши хонандагон, омӯзиши таҷрибаи пешқадами омӯзгорони фанӣ буда, дар баланд бардоштани малақаи маҳорати касбии омӯзгорон аҳамияти муҳим дорад. Омӯзиш ва

тавсаян таҷрибаи пешқадами муаллимони навоҷар, навҷу ва эҷодкор дар муассисаҳои таълимӣ яке аз самтҳои асосии фаъолият маҳсуб меёбад.

4) Иштирок дар конференсҳои семинарҳои омӯзишӣ барои беҳдошти қараёни қору фаъолияти омӯзгор аз манфиат ҳоли набува, ба фаъолияти касбӣ таҳким мебахшад, ҷунки омӯзгор бояд ҳамқадами замона бошад ва аз технологияи муосир фаъолона истифода намояд. Ҳамчунин, конференсҳо ва семинарҳои омӯзишӣ дар муассисаҳои таълимӣ, фаъолона иштирок намуда, қулбори донишу маҳораташро ғайи гардонад.

5) Таҳсил дар курсҳои тақмили ихтисос: Курсҳои бозомӯзӣ ва тақмили ихтисос барои омӯзгорон, мутобиқи нақшаи дурномаи муассиса барои сафарбар намудани омӯзгор роҳандозӣ мегардад. Бо мақсади ноил гаштан ба дараҷаи таҳассуси баланди педагогӣ омӯзгорон дар муддатҳои муайян аз курс ва аттестатсия гузаронида мешаванд, баъд аз бомуваффақият гузаштан аз курсҳои бозомӯзӣ соҳиби шаходатнома мегарданд. Таҳсил дар курсҳои барои омӯзгор, шиносӣ бо технология ва омӯхтани методҳои муосир ва истифодаи он дар раванди машғулиятҳои таълимӣ барои баланд бардоштани сатҳи касбияти ӯ нақши муассир мебозад.

Ҳулоса, роҳ ва усулҳои тақмили ихтисоси омӯзгорон барои баланд бардоштани сатҳи савияи дониш, малақаи маҳорати онҳо мусоидат намуда, водоратно менамояд, ки барои ҳуб ва дар сатҳи баланд гузаронидани дарс аз андешаву пешниҳодҳои устодону омӯзгорони пешқадам самаранок истифода намоянд.

Гулистон СОБИРОВА,
директори литсейи иқтисодии
«Ҳилол»-и шаҳри Душанбе

▶ РИСОЛАТ

Падару модарон омӯзгорони аввалини кӯдак буда, дар ҳаёти ӯ нақши муҳим мебошанд. Аз ин лиҳоз, нақши падару модар дар таълим ва тарбияи кӯдакони синни томактабӣ ниҳоят бузург мебошад. Барои боз ҳам баланд бардоштани нақши волидайн дар таълиму тарбия ва рушди ҳаматарафаи кӯдак дар Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонун «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд» қабул карда шуд. Мақсади қонуни тарбияи фарзандон

таълимию тарбиявӣ ва иду ҷашнҳои миллӣ.

Омӯзгорон доимо дар алоқа бо падару модар мебошанд, то ки дар бораи фаъолияти ҳаррӯзаи фарзандонашон бо онҳо маълумоти пурра дастрас намоянд.

Нақшаҳои мазкур аз тарафи волидайн ва омӯзгор дар варақаи махсус ба қайд гирифта шуда, дар муддати муайян ҳам мураббӣ-омӯзгор дар МИК ва ҳам волидайн дар хона аз болои онҳо қор карда, қушиш мекунанд, то маҷлиси

Роҳҳои тарбияи кӯдакони синни томактабӣ

дар рӯҳияи ватандӯстӣ, ифтихори ватандорӣ, эҳтироми арзишҳои миллӣ, умумибашарӣ ва фарҳангӣ ва амсоли инҳо мебошад. Ин қонун роҳҳои ҳамқорӣ намудани падару модар ва таълимгоҳҳои томактабӣ, ҳамчунин, уҳдадорҳои омӯзгор, мақомоти давлатӣ, муассиса ва ташкилотери вобаста ба таълиму тарбияи кӯдак дар бар мегардад.

Барои татбиқи яке аз бобҳои муҳими қонуни мазкур-ҳамқории падару модар ва муассисаҳои томактабӣ, Маркази инкишофи кӯдаки (МИК) Ҳадамоти Оғохон оид ба маориф, дар Тоҷикистон (ХОМТ) низ фаъолиятҳои «Рӯзҳои падару модар»-ро тавассути вохӯриҳои алоҳида бо ҳар як падару модари толибилмони МИК-и ХОМТ ба роҳ мондааст. МИК-и ХОМТ бо падару модарони кӯдакони марказ ҳамарӯза дар тӯли соли хониш фаъолиятҳои зеринро анҷом медиҳад:

- Сухбатҳои ҳаррӯза дар бораи фаъолият ва пешрафти кӯдакони;
- Гузарондани маҷлисҳои фардӣ навбатӣ ва ғайринавбатӣ бо падару модари кӯдакони МИК;
- Иштироки фаъолона дар машғулиятҳои кӯдакони;
- Иҷро намудани супоришҳои мураббӣ-омӯзгор дар рӯзҳои шанбе ва якшанбе (вазифаи хонагӣ);
- Роҳнамои намудани кӯдак дар ҳамдастӣ бо падару модарон;
- Омодагӣ ва гузарондани ҷорабинҳои

навбатӣ дигар ва ё маҷлиси ғайринавбатӣ масъалаҳои пешниҳодшуда ҳаллу фасл гардад.

Роҳи дигари ҳамқории падару модар бо МИК, иҷрои вазифаи хонагӣ мебошад, ки ҳафтае як маротиба бо роҳнамои мураббӣ-омӯзгор ва кумаки падару модар кӯдакони супоришро дар хона иҷро мекунанд. Дар баробари ҳал шудани чунин супоришҳо волидон имконият пайдо мекунанд, то бо фарзанди худ ҳамқорӣ намуда, аз лаёқат, маҳорат ва малақаҳои кӯдакони бархӯрдор гарданд. Волидон ва омӯзгорони МИК тавассути сомонаҳои интернетӣ (ба монанди нишонии электронӣ, Viber ва WhatsApp) доимо дар тамос буда, эълонҳо, номи мавзӯҳо, ҷадвали омӯзиши якҷафтаина, маълумот дар бораи пешравӣ ва ё мушкилиҳои мавҷудаи синф дар гурӯҳи махсуси вайберии барои ҳар як синф ва маълумоти мушаххас дар бораи ягон кӯдак, дар гурӯҳҳои фардӣ волидонро мубодила ва муҳокима мекунанд.

Дастурҳои таълимӣ бозиҳои гуногунро барои кӯдакони синни 3-6-сола, наворҳои видеоӣ бо афсонаҳои бо забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ, ки дар хона волидайн метавонанд бо кӯдакони нашон иҷро кунанд, дар бар гирифтанд.

Гулрӯ ГҮЛБЕКОВА,
омӯзгори Маркази инкишофи
кӯдаки Ҳадамоти Оғохон
оид ба маориф дар Тоҷикистон

▶ ИҚДОМ

Таъсиси марказҳои рушди барвақтии кӯдак

Бо иттилои сардори раёсати маорифи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон Бодинашоҳ Мардов дар вилоят 25119 кӯдаки то 5-сола ҳаст, ки аз ин шумора 2144 нафар ба кӯдакони маркази рушди барвақтии кӯдак фаро гирифта шудааст. 16488 нафар кӯдаки синни томактабӣ ҳанӯз аз муассисаҳои таълимии томактабӣ берун аст.

Мудирӣ иҷроияи Ҳадамоти Оғохон оид ба маориф дар Тоҷикистон Зулобӣ Маҳмадфозил зимни вохӯрӣ бо Раиси ВМКБ Ёдгор Файзов иттилоъ дод, ки тибқи нақша имсол дар ҳар як ҷамоати дехот Маркази рушди барвақтии кӯдак таъсис дода мешавад.

Ҷ. ҚОЗИБЕКОВ,
«Омӯзгор»

▶ БА ОЗМУНИ «ҲОМИИ ВАТАН БУДАН ШАРАФ АСТ»

Мактаби ҷасорату мардонагӣ

Ифтихор аз таърихи Ҷумҳурии Тоҷикистон пайдо мешавад, ки аз он огоҳ бошем. Худшиносии миллӣ ва ҳифзи хотираи таърихӣ, бузургдошти забон ва мероси фарҳангӣ бояд ба он равона карда шавад, ки симони миллат, суннатҳои давлатдорӣ ва расму оинҳои аҷодӣ ҳарчи бештар ташаккул ёбанд.

23-юми феврал дар ҷумҳурии соҳибистиклоли мо ҳамчун Рӯзи Артиши миллӣ истикбол гирифта мешавад. Ҳамасола дар ин рӯз собикадорони ҷангу меҳнат, хизматчиёни ҳарбӣ ва ҷанговарони башар дӯст қадардонӣ карда мешаванд. Бойси ифтихор аст, ки солҳои охир сафи ҷавонони довтолаб барои хизмат дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон афзуда истодаанд ва ҷавонон ихтиёрӣ ба хизмати ҳарбӣ мераванд.

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯзҳои нахустини давлатдорӣ ба насли ҷавон ҳамчун неруи пешбарандаву

бунёдкор таваҷҷуҳ зоҳир намуда, тамоми шароитро барои илмомӯзӣ ва фаъолияти созандаи насли наврас муҳайё кардааст.

Дар ҳақиқат, мо, ҷавонон, Ватани худро ҳифз намуда, намегузорем, ки душман қадами

номубораки ҳешро ба ин хоки муқаддас гузорад. Инчунин, Ватан фарзандони қаҳрамон, шаҳидони озодипарастии ҳешро ҳаргиз фаромӯш намекунад. Номҳои онҳо ҳамеша чун ахтари дурахшон дар саҳифаҳои таърихи халқи азизамон боқӣ ме-

монад.

Фарзандони бонангу номус ва содиқу ҷасури тоҷик дар ҳама давру замон марзу буми аҷодиро ҳимоя карда, аз худ матонату қаҳрамонӣ нишон додаанд. Корнамоии Шерак, Деваштич, Восеъ, Темурмалик... раҳнамои зиндагии мост.

Дар давоми 28 сол Қувваҳои Мусаллаҳи кишварамон ҳазорон нафар ҷавонро ба камол расондаву парвариш намудааст. Дар навбати худ, бойси ифтихор аст, ки кулли ҷавонон имрӯз ҳаст дарк намудаанд, ки хизмат ба Ватан барои онҳо қарзи муқаддаси фарзандӣ ва рисолати мардонагӣ ба шумор меравад.

Хушбахт он миллатест, ки соҳибистиклол аст. Ҳеч давлат мустақилияти худро бидуни Қувваҳои Мусаллаҳ нигоҳ

дошта наметавонад. 9 сентябри соли 1991 Тоҷикистон чун як кишвари соҳибистиқлол соҳибистиклол дар харитаи ҷаҳон арзи ҳастӣ кард. Бинобар ин, зарурати ташкили Артиши миллӣ ба миён омад.

Чун аънана ҳамасола дар Осорхонаи маорифи Академияи таҳсилоти Тоҷикистон кормандони илмӣ якҷо бо олимони Академияи рӯзи 23 февралро ҳамчун рӯзи таъсири Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷашн мегиранд. Мақсад аз барпо намудани ҷунин ҷашнҳо баланд бардоштани тарбияи ватанпарастии худшиносии миллии ҷавонону наврасон мебошад.

Ҷалолиддин АБДУЛОВ,
ҳодими илмӣ Осорхонаи
маорифи Академияи
таҳсилоти Тоҷикистон

▶ ТАҒСИР

Байти саҳеҳ кадом аст?

Дар китоби дарсии «Адабиёти тоҷик» барои синфи 9 ду байти ғазали машҳури Камол Хучандӣ оварда шудааст, ки ба ин тарз аст:

Аз ту як соат ҷудой хуш намеояд маро,

Бо дигар кас ошноӣ хуш намеояд маро.

Гӯям рӯзе: «Бирав! Султони вақти хеш бош!»

Баъди султони гадой хуш намеояд маро.

Байти дуҷумлаи ин ғазал дар девони дучилдаи Камол (ҷ.1, нашриёти «Ирфон», соли 1983, саҳифаи 4) ин тавр омадааст:

Гӯям: Рав, з-ин дару султони вақти хеш бош,

Баъди султони гадой хуш намеояд маро.

(Дар ин байт низ хатои имлоӣ содир шудааст. Пас аз «рав» гузоштани вергул ҷои нест, зеро асли ҷумла «аз ин дар рав» мебошад.)

Ақнун ба сари мақсад меоем. Дар навишти ҳарду вариант байт вази ғазал тағйир намеёбад. Яъне дар баҳри рамали мусаммани маҳзуф, ки рукнҳои фоилогун, фоилогун, фоилогун, фоилогун (-v--/v--/v--/v--) мебошад, навишта шудааст, аммо дар ифодаи мантики сухан ва санъати бадеӣ тарзи навишти китоби дарсӣ ба мақсад мувофиқ нест.

Бо кадом далелҳо?

Яқум, каллимаи «дар» дар ин байт бори маънӣ мекашад ва берун кардани он аз мисраъ маънии умумии байтро вайрон мекунад. Дар байти мазкур Камол бо санъати ихом ва таҷнис «дар»-ро ба ду маънӣ ифода кардааст. Ба маънии наздик «дар» ифодакунандаи даргоҳ, остонаи хона буда, ба маънои рамзи боргоҳи ишқ аст. Ғазал ирфониро тасаввифист. Дар он ишқи холиқи махлуқ тасвир ёфтааст. Ишқ худ гирифторию бандагист. Лекин ошӣ мегӯяд, ки ӯ то дар ин остон аст, султон аст. Чун аз ин остони бандагӣ меравад, гадо мегардаду гадоиро хуш надорад. Маънии аввалро хонанда зуд мефаҳмад, яъне маъшук мегӯяд, ки аз назди дари ман бирав ва тани танҳо чун султон кучо хоҳӣ бигард, яъне на ҳар ошӣ лоиқи ишқ аст, ки савдои он ба осонӣ бирасад. Ба қавли Аминҷон Шукӯҳӣ, ишқ обу оташ аст, ки бояд худро ба он бифаҳмад. Аз ин рӯ на ҳама тобу тавони тоқати ин оташро дорад.

Ту, охир, мавҷи дарёӣ, вафой,

Ту, охир, бо дили ман ҳамсадоӣ.

Ба обу оташи афтодам, фитодӣ,

Накардӣ ҳеҷ гоҳ аз ман ҷудой.

Ту гул не, ҷони ман, ҳаргиз ту гул не.

Яъне, **дуҷум**, ифодаи мантиқӣ сухани ошӣ аст, ки мегӯяд: ман ҳамин ҳоло шохам, зеро муҳаббати ту барои ман ганҷинаи бузургест, ки дар ягон боргоҳи шохӣ нест ва агар ту маро аз ин «тоҷ» маҳрум соӣ, ба гадое табдил меёмам, ки бароям писандида нест.

Сеюм, аз байт ҷунин хулоса баровардан мумкин аст:

Касе, ки ёри покӣро бемаърифат дорад, ӯ соҳиби «тоҷу тахт» буда, аз хушбахтии умр ҳамеша бархӯрдор аст ва баръакс, марди танҳо аз шарбати бахт бенасиб буда, дар равиши ҳаёт ҳамчун мурғи паршикаста аст, ки парвоз карда наметавонад.

Ғазали Камол гарчи ирфонист, вале ҷанбаҳои амиқи устувори заминӣ дорад.

Ҷалолиддин ЭШОНОВ,
омӯзгори забон ва адабиёти тоҷикӣ
мактаби №25-и шаҳри Исфара

▶ ХЕШТАНШИНОСӢ

То истикболи ҷашни 30 – солагии Истиклоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон рӯзҳои башумор мондааст. Аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тайи чанд соли охир тибқи нақша – чорабиниҳои

фарзанди фарзонаи миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон таъиннома, ки зина ба зина ба эъморӣ давлати мустақил шурӯъ бикунем. Ҳукумати давлати тозаистиклол ба сохтани пулу корхонаҳо, иншооти муҳими

рафта, кӯшиш менамоянд, ки шаҳрванди ин мамлакат гардида, муқими он мамлакатро соҳиб шаванд. Мегӯянд, ки дӯст доштани ватан аз имондорист. Агар мо ватани худро дӯст надошта, ба ояндаи он бефарқ

Тарбияи ватандӯстӣ дар мадди аввал

бешумор барои сазовор ҷашн гирифтани ин ҷашни муҳими давлатӣ корҳои зиёде ба сомон расонда мешавад. Аз ҷониби ҷумҳури – шаҳри Душанбе сар карда, дар шасту ҳашт шаҳри ноҳияи ватани азизамон корҳои созандагиву бунёдкорӣ боаморидома дорад.

Ба ин маънӣ, ҳамин шабу рӯз хисси ватандӯстиву худоғоҳии миллии ҳар як шаҳрванди Тоҷикистони азиз муҳим аст. Агар ба ҳодисаҳои давлатҳои хамсоя ва минтақа бингарем, эҳсос мегардад, ки он ташвишвар аст. Истиклолияти мо, тоҷикон, дар даврае ба вуқӯъ пайваست, ки давлати абарқудрати Шӯравӣ аз байн рафта, ба мо лозим меомад, ки аз сари нав давлати миллии худро месохтем. Албатта, қувваҳои зиёде буданд, ки ҳадафҳои нопок дошта, мустақилияти моро намехостанд. Аз ин рӯ, тахти раҳбарии

маиштиву варзишӣ ва монанди ин шурӯъ намуд, ки ба қор даровардани ду ҷарҳаи агрегати НБО «Роғун» муваффақияти бузурги халқи тоҷик дар ду даҳсолаи аввали асри бисту як қаҳрамонист.

Дар баробари ҳамаи ин, имзои созишномаҳои зиёде байни Тоҷикистон ва давлатҳои хориҷӣ нишон дод, ки халқи олам ҷумҳурии моро ҳамчун давлати соҳибистиқлолу дунявӣ мешиносанд, эътироф мекунанд.

Вобаста ба ин, бояд минбаъд низ тарбияи ватандӯстии насли наврасро дар муассисаҳои таълимӣ дар сатҳи баланд ба роҳ монем. Мутаассифона, дар аксари оилаҳо тарбияи фарзандон ба ҳоли худ гузашта шуда, волидон масъулияти вазифаи худро ба таври бояду шояд иҷро намекунанд. Бархе аз ҷавонон ба хориҷи кишвар, бештар ба Федератсияи Россия

бошем, пас, чӣ гуна даъвои ватандӯстӣ менамоем?

Аз ин рӯ, роҳбарони синф ва омӯзгорон мебошад масъулиятро хеле ҷиддӣ эҳсос намоянд. Ба қарибӣ соли нави таҳсил шурӯъ мегардад. Агар тамоми дарсхоро мо дар рӯҳияи ватандӯстӣ гузаронда, чорабиниҳои тарбиявиро ҳадафрас ташкил карда тавонем ва агар худӣ ҷомеа ба мактаб таваҷҷуҳи ҷиддӣ зоҳир намояд, бовар дорам, ҷунин нофаҳмиҳо рӯй нахоҳанд дод. Бояд, ки ҳама яқдилона сиёсати сулҳпарваронаю маорифпарваронаи Сарвари давлатро дастгирӣ карда, пайи тинҷиву амонӣ ва ободии кишвар кӯшиш намоем.

Иродат СОЛИҲОВА,
омӯзгори таърих ва ҳуқуқи
гимназия – парваришгоҳи ба
номи Б. Гафурови
ноҳияи Рӯдакӣ

▶ БУНЁДКОРӢ

ШАҲРИНАВ: 377 иншоот ба истифода дода шуд

Дар ноҳияи Шаҳринав ҷиҳати иҷрои Ҷамъии Президентии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи омодагӣ ба ҷашни 30-солагии Истиклоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» бунёди 445 иншоот ба нақша гирифта шуда, 377 иншоот бо ҳарчи 45 миллиону 563 ҳазор сомонӣ бо таъсири 1027 ҷои кори доимӣ ва 1304 ҷойи кори мавсимӣ мавриди баҳрабардорӣ қарор гирифтаанд. Ҳоло дар 68 иншооти таъйиноташон гуногун корҳои сохтмонӣ идома доранд. Ин матлабро раиси ноҳияи Шаҳринав Ҷаббор Носирзода зимни нишастии матбуотӣ баён дошт.

▶ ИФТИХОР

Сурӯши миллат

Маро Балху Бухоро мешиносад

Мусулмонро насоро мешиносад.

Ба Истиқлолу Ваҳдат пойдорам,

Ҷаҳонам, бемуҳобо, мешиносад.

Вароруд аз манаши ҳарфу ҳичо буд,

Ки ин дам Кибриёро мешиносад.

Наку гуфтан, наку рафтору гуфтор

Касе донад, к-Авасто мешиносад.

Ҷаҳон асли давои дарадхоро

Ба изни номи Сино мешиносад.

Ба ин арзандагиҳо Сулҳи моро

Ниҳоди Сулҳи дунё мешиносад.

Зи ман фарҳанги Миллат поя дорад,

Мақомаширо ЮНЕСКО мешиносад...

Агар Дирӯзи ман инкор гапта,

Маро Имрӯзу Фардо мешиносад.

Саҳоб РАҶАБӢ

▶ ТАҲСИЛОТИ ТОМАКТАБӢ

Хушбахти волидайн ба саломати тифл вобаста мебошад. Барои он ки кӯдак ҳаматарафа солим ба воя бирасад, вазъи хуби ором дошта бошад, бояд ӯро аз рӯзи таваллуд ба речаи муайян одат кунонд. Реча тақсмоти дурусти рӯз буда, барои фаъолият ва фароғати шоиста пешбинӣ мешавад. Масъалаи хоб, хӯрок, истироҳат, бозӣ, машғулиятҳои дигар хама бояд

ӯ хушхол, чолоку чаккон ва зирак ба воя расида, барои фаъолияти самаранок ва машғулияти бозӣ ҳамавакт омода мегардад. Аз ин рӯ, хобро қувваи химоякунандаи ҳолати эмотсионалӣ ва ҷисмонӣ кӯдак меҳисобанд.

Дар вақти хоб тамоми узвҳои бадан, аз ҷумла, майнаи сари кӯдак дам мегирад ва дар давоми рӯз қувваи сарфкардаашро барқарор менамояд. Бино ба

дида намешавад.

Обутоб додани кӯдакон яке аз паҳлуи кори мураббихо ба ҳисоб меравад. Барои ҷӣ баъзе кӯдакон аз ҳавои сард ва ё аз ҳавои аз меъёр зиёд гарм наметарсанд, ё худ ҳодисаҳои шамолхӯрии онҳо кам ба назар мерасад? Аммо баъзеашон баръакс, аз камтарин хунуқшавии ҳаво зуд шамол хӯрда, бемор мешаванд. Зеро организми кӯдакони гурӯҳи якум

Риояи речаи рӯз кӯдакро солим мегардонад

дар як қорҷубаи муайяну пайдарҳам ҷойгузин бошанд.

Агар дар ҳар як оила речаи муайян риоя карда шавад, он гоҳ барои рӯҳану ҷисман солим ба воя расидани кӯдак мусоидат мекунад. Дар ҳолате ки кӯдак бе риояи реча фаъолият мекунад, ин ҳолат ба психологияи ӯ таъсири манфӣ расонда, тадричан кӯдакро лоғар ва гарданшаху бечуръат мегардонад. Аз ин рӯ, мураббӣ ё падару модаронро лозим аст, ки ханӯз аз давраи туфулият ба ин масъала аҳамияти ҷиддӣ диҳанд.

дар натиҷаи риояи речаи рӯз ва иҷрои варзишҳои ҷисмонӣ обутоб ёфта, ба шароити гуногуни обу ҳаво зуд мутобик гардида, тобовар мебошанд. Онҳое, ки ба речаи рӯз одат накардаанд, лоғару заиф буда, ҷараёни мутобикшавиро бо мушкилӣ гузаронида, ҳар сари чанд вақт бемор мешаванд.

Дар ҷараёни обутобдихии организми кӯдак ҳавои тоза нақши муҳим дорад. Ҳарорати хона бояд барои кӯдаки синни ширҳора 22 дараҷа С ва барои кӯдакони синни томактабӣ бояд 18С⁰ дараҷа гарм бошад. Агар кӯдак бисёр ҳаракат карда, частухез кунад, организми ӯ оксигенро бештар фурӯ мебарад, ки аз ғоида ҳолӣ нест.

Гулҷаҳра ХУДОЙНАЗАРОВА,
мудир ишҳоргоҳ –
кӯдакистони рақами 152,
ноҳияи Сино

ақидаи табибон, кӯдакони синни томактабӣ бояд рӯзона камаш то ду соат хоби бофароғат раванд. Баъзе падару модарон кӯдакро якпахлу мехобонанд, ки нодуруст аст, зеро дурудароз ин тавр хобидани ӯ ба деформатсияи косаҳои сар, қач шудани сутунмуҳра, кафаси сина ва гайра мерасонад. Хуб мешуд, ки агар кӯдак рӯболо бихобад, зеро хама узвҳо ба таври муътадил қор карда, фишороварӣ

▶ СИМО

Омӯзгори шарафманд

Наргис Шарифова хангоми дар мактаби миёна таҳсил намуданаш орзуи омӯзгор шуданро дар дил мепарварид. Пас аз хатми мактаб ҳуҷҷатҳояшро ба Донишкадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода супорида, соҳиби маълумоти олий гардид.

Фаъолияти худро дар муассисаи таълимии №93-и шаҳри Душанбе ба ҳайси омӯзгори фанни забони русӣ оғоз бахшид. Дарсҳояшро бо истифода аз методу усулҳои муосири таълимӣ гузаронида, мекушид, ҳар як машғулиятро ба рои шогирдон ҷолибу мароқангез бошад. Омӯзгори қордон дар робита бо татбиқи низоми муносибати босалоҳият ба таълим саволу пурсишҳо, кроссвордҳои гуногун тартиб дода, талош мекард, ки дар раванди дарс бештар хонандагон

фаъол бошанд.

Бо амри тақдир сокини яке аз деҳаҳои ноҳияи Рӯдакӣ шуду фаъолиятро дар мактаби №55-и ноҳия идома дод. Маҳз маҳорату қордонияш буд, ки номбурда дар муассисаи таълимии мазкур (ҳоло мактаби №111-и ноҳияи Сино) директор таъин гардид. Наргис Шарифова кӯшиш ба ҳарч медеҳад, ки шогирдонаш дар озмуну олимпиадаҳои фаннӣ ҷойҳои намоёнро ишғол намоянд, ба донишкадаву донишгоҳҳо дохил шуда, илму дониш, касбу ҳунар омӯзанд.

Н.Шарифова омӯзгорро роҳнамои аслии шогирдон дониста, ба ҳамкасбон низ ҳамеша таъкид мекунад, ки муаллимӣ кори саҳл нест, таълиму тарбияи инсонро ба зимма доштан масъулияти бузургест.

Ҳамчунин, ки сулҳу субот ва ваҳдати қомил дар кишвар бехтарин нишот аст ва мо, омӯзгоронро зарур аст, ки дар раванди таълиму тарбия шогирдонро барои расидан ба қадри сулҳу субот ва истиқлол талқин намоем ва ба ин васила, насли худшинос ҳудодоҳ ва ватандӯстро ба қомол расонем.

Ғайзимо АЛИЕВА,
Аълоҷии маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

▶ ПЕШРАФТ

ҲИСОР: 74 қорхонаи саноатӣ фаъол гардид

Дар доираи саноатикунони мамлакат, ки яке аз ҳадафҳои асосии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, дар шаҳри Ҳисор 74 қорхонаи саноатӣ фаъолият доранд. Қорхонаҳои мазкур, асосан, дар самти истеҳсол ва қоркарди маҳсулоти саноати сабук, нӯшокии машруботӣ, маҳсулоти нафтӣ, оҳан ва маводи сохтмонӣ фаъолияти худро ба роҳ мондаанд. То ин давра марҳилаи сеюми қоргоҳи истеҳсоли бонпӯшҳои ранга дар назди ҚДММ «Истеҳсоли труба ва профили тоҷик» бо иқтидори истеҳсоли 500 ҳазор дона бонпӯш дар як сол бо таъсиси 15 ҷойи қор, қорхонаи истеҳсоли бонпӯши ҚДММ «Юсуфҷон-2020» бо иқтидори истеҳсоли 500 ҳазор дона бонпӯш дар як сол, бо таъсиси 20 ҷойи қор, қорхонаи истеҳсоли зарфҳои қалонҳаҷми пластикӣ аз ҷониби ҚДММ «Импекс Компания» бо таъсиси 10 ҷойи қор, қорхо-

наи қоркарди санги ҚДММ «Авесто гурӯҳ» бо таъсиси 11 ҷойи қор ва қорхонаи истихроҷи қуму шағали ҚДММ «Сарвати саноат» бо таъсиси 7 ҷойи қор мавриди истифода қарор дода шуданд.

Дар ин бора раиси шаҳри Ҳисор Шарифҷон Ҷумазода зимни нишастии матбуотӣ изҳори назар намуд.

Зикр шуд, ки дар шаҳри Ҳисор бахшида ба ҷашни 30-солагии Истиклоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ эълон гардидаи солҳои 2019-2021 бунёди 866 иншоот ба нақша гирифта шудааст, ки то имрӯз 722 адади он мавриди баҳрабардорӣ қарор доранд. Бо ташаббуси сокинони шаҳри Ҳисор ва соҳибқорони маҳаллӣ танҳо дар ҷашни Наврӯзи байналмилалӣ 111 иншоот ва дар арафаи таҷлили ҷашни Ваҳдати миллӣ 185 иншоот ба истифода дода шуданд.

▶ ТИББИ МАРДУМӢ

Шифохонаи Сино

Дӯлона

Олами рустаниҳои Тоҷикистон ганист. Аз қадимулайём мардуми мо дӯлона, зирк, қот, зира, сиёҳалаф, модел, торон, ҷукрӣ, пиёзи анзур, ров, рошак, решак, чағ-чағ, пудина, ҷойқаҳак, барги зуф ва ҳолмонро ҳамчун гиёҳҳои гизой истифода мебаранд.

Дар байни рустаниҳои гизой дӯлона мақоми маҳсус дорад.

Он растани буттагӣ ё дарахтии майда буда, мансуби оилаи настаранҳост.

Дар собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ 50 намуд ва дар Тоҷикистон 11 намуд дӯлона ба қайд гирифта шудааст. Дӯлона, маъмулан, дар қангалзорҳо, қад – қадӣ ҷойборҳо, дар соҳили дарёҳо мерӯяд.

Он растании бисёрсола буда, 200 – 300 сол умр мебинад, худрӯй ва ба хунуқӣ тобовар аст, меваи хӯрдани дорад.

Дар таркиби он қанд, кислотаҳои органикӣ, витамини С ва дигар моддаҳои фаъоли биологӣ, ки дар ҷараёни мубодилаи моддаҳо дар организми одам басо муҳиманд, мавҷуд мебошанд. Аз меваи дӯлона шарбат, мураббо тайёр мекунад, ки хеле хушхӯранд. Дар тибби муосир доруҳои аз ин дарахт тайёршуда барои бемориҳои асаб, фишори хун ва ҷигар муфидан. Пӯст, барг ва решаи он барои ранг кардани матоъҳо, ҷубаш дар сохтмон истифода бурда мешавад.

Гулаш гизои занбӯри асал мебошад. Решаи дӯлона намиро нигоҳ дошта, ҳокро мустаҳкам мекунад. Дар натиҷаи кам шудани он мумкин аст, қанда шудани кӯҳ ба амал ояд. Дӯлона бештар дар водии Ҳисор ва дараҳои Варзобу Ромит паҳн шудааст.

Хулбӯ (пудина)

Хулбӯ (пудина) рустании бисёрсола аст. То 1 метр қад мекашад ва бӯи маҳсус дорад. Ин гиёҳ дар моҳи июн гул мекунад.

Хулбӯро дар тамоми ғушаву қанори диёрамон дидан мумкин аст. Аз давраҳои қадим мардум ҳосияти шифобахшии ин гиёҳро медонист. Ҳоло хулбӯро ҳамчун растании шифой дар ҷумҳуриҳои Украина, Беларусия, Кавказ ва Тоҷикистон парвариш мекунад.

Барги хулбӯ дар таркибаш аз 1,5 то 4% равғани эфир, қаротин, ментол ва гайра дорад, ки дар саноати дорусозӣ истифода мешавад. Хангоми саҳт хунуқ қордани равғани хулбӯ ментолро аз дигар моддаҳои қимматӣ ҷудо қарда мегиранд, ки дорои ҳосияти аҷиби дорусозист. Ментоли таркиби хулбӯ ба васеъ шудани рағҳои дил, мағзи сар ва шуш ёрӣ мерасонад. Ментол ба таркиби қатраи валидол, валекардин, петрусин барин доруҳо дохил мешавад.

Истеъмоли доруҳои аз хулбӯ тайёршуда дар вақти рағқашии мушакҳои бадан, бемории меъда, бемории дил, рӯда, ҷигар, гурда ва гайра таъин қарда мешавад. Раवғани хулбӯро дар атриёт, барои тайёр қардани ҳамираҳои қандоншӯй, собун, қандҳо ва шарбатҳо (барои хушбӯӣ ва хуштаъм қарданашон) истифода мебаранд. Инчунин, мардуми мо хулбӯро хангоми пӯхтани хӯроқҳои баҳорӣ ба қор мебаранд. Дар тибби қадима хулбӯро ҳамчун доруи қувватбахшу тозақунандаи бадан, арақронро пешобовар истифода мебаранд.

Ривоят мекунад, ки Лукмони Ҳаким писаре доштааст. Рӯзе писараш бемор мешавад. Лукмон, ки хама бемориҳоро табобат мекард, писари яғонаи худро муолиҷа қарда наметавонад. Писараш вафот мекунад. Лукмони Ҳаким барои фаҳмидани сабаби вафоти писараш, шикамашро ҷоқ қарда мебинад, ки дар талҳадон санги қалонест. Писараш аз ҳамин бемории санги талҳадон фағтидааст.

Лукмони Ҳаким барои нигоҳ доштани санг аз он дастаи қорд месозад. Рӯзе дар саҳро хангоми қор қарданаш қордро болои хулбӯ мегузорад. Пас аз якҷанд соат қорди худро мехоҳад гирад, лекин дастаи сангини он об шуда буд. Афсӯс мехӯрад, ки давои дарди писараш хулбӯ будаасту аз он беҳабар мондааст.

Шариф АРАБОВ,
омӯзгори химияи мактаби №21-и
ноҳияи Варзоб

► БА ОЗМУНИ «УЛУҒЗОДА ВАҒОДОРИ ВАТАН БУД»

► НАТИҶАГИРӢ

Дилбохтаи забон

Ошноии ман ба эҷодиёти Нависандаи халкии Тоҷикистон Сотим Улуғзода аз соли 1989-ум оғоз ёфтааст. Он солҳо дар Институти педагогии шаҳри Хучанд (айни ҳол ДДХ ба номи академик Б.Ғафуров) таҳсил мекардам. Ба мо аз фанни таърихи халки тоҷик Усмонҷон Ғафуров дарс мегуфтанд.

Аз нақли устод аз рӯзгори талхи ин нависандаи ҷирадаст маълумот пайдо кардем. Маълумамон гардид, ки баъди ба Англия рафтани писараш Азиз ҷӣ қадар вазниниҳое болои сари адиб омад. Осораш аз китобҳои дарсӣ хорич ва китобҳои рафҳои китобхонаҳо берун карданд. Ба тамоми нашрияҳои ҷумҳуриявӣ вилоятӣ, ноҳиявӣ, радиою телевизион супориш дода буданд, ки аз навиштаҳои Улуғзода ҷумлаеро ба нашр нарасонанд. Ба ҳамаи ин супоришҳои қатъӣ нигоҳ накарда, сармуҳаррири «Маориф ва маданият» Б.Бердиева, зани часур, нотарс, олиҳиммат ҳар моҳе як мақола ё ҳикояи нависандаро ба нашр мерасонд. Солҳои мактабхонии донишҷӯии банди дар рафҳои китобхонаҳо дарёфт кардани китобҳои Сотим Улуғзода хеле мушкил буд.

Баъди солҳои 80-уми асри гузашта вазъи сиёсӣ тағйир ёфт ва Сотим Улуғзода дар ҷодаи адабиёти тоҷик мавқеи муносиб пайдо кард. Асарҳои нависанда пайи ҳам чоп мешуд, ки аз навиштаҳои дигар адибон ба кулӣ фарқ мекарданд. Забони осори адиб раван, ширадор ва пурмазмун мебошад. Адиби тавоно ҳар як калимаро дар тарозуи ақл баркашида, бамаврид дар ҷойи худ истифода кардаанд, ки хонанда дар хайрат мемонаду ба

маҳорату хунари нигорандагии муаллиф аҳсан мехонад. Хусусан, забони романи «Фирдавсӣ» он қадар ширадор

аст, ки ба забондонии устод Улуғзода тан надодан аз инсоф берун аст.

Сотим Улуғзода забони тоҷикиро хеле дӯст медошт ва аз он ифтихор дошт. Ҳоло як порча аз сӯхбати адабиётшинос Сафар Абдуллоҳ бо устод Сотим Улуғзода (Омӯзгор, №38, 18.09.1991)-ро меорам, ки аз манфиат ҳолӣ нест ва бори дигар аз маҳорату малакаи забондонии он кас дарак медиҳад:

«С.Абдулло: Ин ҳамин андешаи ботил аст, ки гӯё баробари барҳам хӯрдани давлати Сомониён (с.999) давлати тоҷикон барҳам хӯрда...

С.Улуғзода: Ҳамин давлати Маҳмуд давлати тоҷикӣ буд. Бо он ки худи Маҳмуд ирқан нимтурк буд, системаи давлатдоронаш тоҷикӣ буд. Модараш тоҷики сиёсонӣ буд, коргузори расмӣ ба забони тоҷикӣ буд,

гуфтугӯ дар дарбор ба забони тоҷикӣ буд, адабиёт тоҷикӣ буд. Давоми давлати Сомонӣ буд. Ман қатъан ба ин бовар дорам».

Ин мусоҳибаи адабиётшинос соли 1985 сабти овоз шуда, соли 1991 дар 4 шумораи «Омӯзгор» нашр гардида, як рисолаи муқаммалро мемонад. Ба вазъи забондонии гуфтори мардум дар он солҳо устод Сотим Улуғзода баҳои воқеӣ дода буданд:

«Ҳоло баъзе аз бадбахтони мо кӯшиш карда истодаанд, ки ба дигар забон ҳарф зананд, забонашонро зӯр зада, бо як забони нимтуркию ним тоҷикию нимрусӣ ҳарф зада, аз аслу пайванд ҷудо кунанд. Бешак, ин аз ҷаҳл аст, аз бесаводист. Гурӯҳе ҳеҷ парво надоранд, ки ин забон ҳаст ё нест. Онҳое, ки дар бораи забонашон фикр намеkunанд, ботинан хоини миллат ҳастанд».

Устод Сотим Улуғзода дар дигар асарҳои худ низ ҷумлаеро доданд, ки баробари як китоб маъно доранд. Суханони Восеъро аз романи «Восеъ» чун намуна меорем:

«Худо туро одам офаридааст, агар туро ҳар қарда савор шаванду ту ба ин тан дихӣ, тоқат кунӣ, одам нестӣ. Офаридаатро муттаҳам кардай. Туро ба ноҳак хор кунанд, зеро по кунанду ту хап истӣ, номардӣ, ору номус надорӣ; занат ва фарзандонат, ёру дӯстонат ҳақ доранд, ки аз ту рӯй гардонанд.»

Хулоса, устод Сотим Улуғзода дӯстдори забони тоҷикӣ буд ва ин муҳаббати худро дар асарҳои пешкаши хонандагон гардонидаст.

Раҷаб МАЛИКЗОДА,
омӯзгори забон ва адабиёти тоҷики
мактаби №26, ноҳияи Мастҷох

Сардори раёсати маорифи вилоят Одинашо Мардов зимни нишастии матбуотӣ қайд кард, ки дар шаш моҳи соли равон хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии вилоят дар даври ҷумҳуриявии олимпиадаи фаннӣ аз фанҳои равияи табиӣ-риёзӣ ва гуманитарӣ 81 медал – 6 медали тилло, 17 медали нуқра ва 58 медали биринҷӣ ба даст оварданд, ки ин дастоварди бехтарин махсуб меёбад.

82 нафар хонандаи муассисаҳои таҳсилоти умумии навоҳии Шугнон,

Дастоварди хонандагони ВМКБ

Раштқалъа, Ишкошим ва шаҳри Хоруғ дар олимпиадаҳои байналмилалӣ «Архимед» дар Ҷумҳурии Халкии Хитой ва «Кенгуру» дар Ҷумҳурии Австрия аз фанни математика иштирок намуда, соҳиби 19 медал, аз ҷумла, 3 медали тилло, 6 медали нуқра ва 10 медали биринҷӣ гардиданд.

Тибқи ҳисоботи Маркази миллии тестии назди Президенти ҶТ аз 2630 нафар хатмкунандаи соли ҷорӣ 2203 нафар, ё 83,7 фоиз номнавис гардид. Ҳамзамон, аз ҳисоби хатмкардагони солҳои пешин 480 нафар ва 109 нафар хонандаи синфи 9 аз қайди Маркази миллии тестӣ гузаштанд.

Барои соли таҳсили 2020-2021 тибқи нақшаи Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба хонандагони муассисаҳои таълимии ноҳияҳои вилоят 170 квотаи Президентӣ ҷудо гардид.

Соли равон 39 нафар хатмкардаи муассисаҳои таълимии вилоят ба донишгоҳҳои шаҳрҳои Тоҷик ва Самарраи Федератсияи Россия дохил шуданд, ки ин нишондиҳандаи хуб аст.

Н. ДИЛОВАРШОЕВА

► ЗАҲМАТҚАРИН

Рустами Ато (Атоқулов) ба аҳли эҷод, фарҳанг ва аҳли маорифи ноҳияи Ашт ва берун аз он шинос мебошад. Шахсест ҳамеша дар тақобул, ҷустуҷӯ, дар эҷод ва омӯзиш.

Инак зиёда аз 40 сол аст, ки ба таълиму тарбияи насли наврас, созандагони ояндаи ҷамъият, давомдиҳандагони қори падарону касбён машғул аст. Омӯзгорӣ барояш қасб не, балки шавқу рағбат, ишқ аст. Ба андешаи ӯ, омӯзгор бояд мутолиаи пайваста дошта бошад, зеро соҳиби ин пеша инсонест некзамир, дардошно, ҷўянда ва машаққатқўз. Муаллим бояд ҳар дақиқа дар омӯзиш бошад, афкори ниёгонро омӯзад, донишширо такмил диҳад ва шогирдонро аз усулҳои нави муносири таълим баҳравар гардонад. Дар ин замина, хонандагон аз ӯ на танҳо илму дониш, балки сабақи одамият ва худшиносӣ биомӯзанд.

Ҳасти хешро баҳри баланд бардоштани саводнокии фарзандони мардум бахшидааст. Вай аз тахти дил ба дарс омодагӣ мегирад, то ки шогирдонаш ҷизе омӯзанду дар пешрафт ва рушди илм оянда ҳиссагузор бошанд, мероси зиёда аз ҳазорсолаи гузаштагонро ҳифз намоянд ва ба қадру манзалати он бирасанд.

Маърифатпарварӣ ва донишпаҷўҳӣ ӯ хангоми донишҷўи миллии Тоҷикистон будан (қаблан УДТ ба номи В.И.Ленин), аз сабақи устодони бузурги сухан сарчашма мегирад. Хангоми таҳсил дар шуъбаи ғоибонаи факултаи филологияи тоҷики Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров аз донишманди каломӣ бадеъ, адабиётшинос, профессор, шодравон

Барои сад ҷаҳонам зодаанд

Абдуманнон Насриддинов илми мизони шеърӣ тоҷикӣ ва таҳлилу таҷкии мероси ниёгонро омӯхта, то лаҳзаҳои охири умри устод бо он кас ҳамкорӣ намудааст.

Ҷ аз соли таҳсили 1987 дар муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии рақами 20 аз фанҳои забони тоҷикӣ, адабиёти тоҷик, алифбо ва матни ниёгон ба таълиму тарбияи насли наврас камари Ҳиммат бафт. Дарсҳои рангорангу шавқовар буданд. Кӯшиш менамуд, ки дар ҳар дарсаш он ҷӣ аз устодон ва адабиёти илмиву бадеӣ омӯхта буд, ба шогирдон диҳад. Мақоми омӯзгор дар эҷоди иқлими маънавий дар навбати аввал ба имконияту истеъдоди ӯ вобаста аст. Муаллим метавонад бо рафтор, ҳислатҳои ҳамида ва суҳангирозии хеш хонандаро мафтун созад, ӯ устоди комил аст.

Хушбахтона, Рустами Ато аз рӯзҳои аввал дар қалби кўчаи шогирдон бо дониши амиқ, ҷаҳонбинии фарох, нутқи бурро, диққатҷалбкунандагӣ ва ҳислату суҳандонии ба худ хоси рафтори ҳар як хонанда мувофиқ амал намуданаш, ба қалби онҳо зуд роҳ ёфт. Толибилмон ҳар дарси ӯро бесаброна интизорӣ мекашиданд. ӯ шогирдонии зиёдеро ба камол расонид, ба шохроҳи ҳаёт хидоят намудааст. Шаш нафари онҳо дабистонро бо медалҳои тиллоу нуқра, қисме ҳамчун ғолиби озмунҳои ноҳиявӣ вилоятӣ ва қисми дигар бо шаҳодатномаи аъло ба итмом расониданд.

Соли 1996 ӯро ҷонишини директор онд ба таълими синфҳои ибтидоӣ таъйин намуданд. Соли 2000-ум директори муассиса таъйин гашт. Дар фаъолияти қорӣ ба як қатор пешравию муваффақиятҳои на-

заррас ноил гардид. ӯ баҳри пешбурди қор ва ба натиҷаҳои дилхоҳ расидан, ба тарбияи насли наврас диққати асосиро равона сохт, зеро қори таълим бе тарбияи пеш намеравад. Бо дастгирии мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоти Суғд мактаби нави мувофиқи талаботи замони муосир сохта ба истифода дода шуд. Акнун хонандагон дар синфхонаҳои барҳаво таҳсил мекунанд, дар озмунҳо, олимпиадаҳои фаннӣ ва мусобикаҳои варзишӣ иштирок карда, ғолибият ба даст оварданд.

Ҷашмиқордонӣ ва соҳиби таҷрибаи ганиии педагогӣ доштани Рустами Ато аз назари мудирӣ шуъбаи маорифи вақт Толибҷон Маҳмудов дур намонд. ӯ соли 2009 дар шуъбаи маориф ба фаъолият оғоз намуд.

Рустами Ато рўзноманигори варзида аст. Баъди ҷопи аввалин навиштааш, соли 1973 дар рўзномаи ноҳиявӣ «Шухрати Ашт» оташаке дар қалбаш нисбат ба ин касби пуршараф фурузон гашт. ӯ хангоми донишҷўӣ, соли 1975 дар рўзномаи «Комсомоли Тоҷикистон» («Ҷавонони Тоҷикистон») аз адиби шинохта Кароматулло Мирзоев, соли 1976 дар рўзномаи «Тоҷикистони советӣ» («Ҷумҳурия») аз журналисти собикадор, шодравон Турдиалӣ Бойбобоев таҷриба андўхта, солҳои 1978-1979 ба ҳайси мусахҳеҳи нашрияи ноҳиявӣ иҷрои вазифа намудааст.

Ҳислати муҳими омӯзгории Рустами Ато эҷодкорӣ аст. ӯ на танҳо дарсҳои эҷодкорона мегузаронад, балки худ ба таҳқиқу эҷод машғул аст. Рисолаву китобҳои иншонамуданӣ ӯ дар бораи

адибони форсу тоҷик ва муосир аз ҷониби донишмандон баҳои баланд гирифтааст. Мавсуф ба паҳлуи тарғиботии сухан, ки неруи он дар ҳама ҷаҳаҳои ҳаёти инсонӣ нақши назаррас доштаву дорад, бештар диққат медиҳад.

Вай муаллиф ва мураттиби рисолаву китобҳои «Равшангари дилҳо», «Ояндасозони миллат», «Панду ҳикматҳо аз «Маснави Маънавий», «Заҳми тир», «Илми бадеъ ва анвои шеърӣ тоҷикӣ», «Меҳрбахши дилҳо» (2010), «Мирзо Турсунзода – меъмори қохи назм», «Ҷонфидои роҳи Истиклол», «Равшанзамир» (2011), «Саррофи сухан» (2012), «Одинамуҳаммади Маъдан ва девони ӯ», «Асолати каломи Худованд» (2013), «Ҷомӣ - адиби ҳикматшинос», «Ҷамъи каломҳои арабӣ аз луғатномаи устод Айний» (2018) ва ғайра мебошад.

Барои хизматҳои шоиста дар соҳаи маорифи ноҳия, раёсати маорифи вилоти Суғд Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон (2013), сипосномаҳои раиси ноҳия ва нишони «Аълочии маорифи Тоҷикистон» (2002) ва дигар мукофотҳо сазовор гардидааст.

Рустами Ато аз соли 2006 узви Иттифоқи журналистони Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Барояш моҳи ифтихор аст, ки фарзандонаш Каюмарс ва Сайидо хатмкардагони факултаи рўзноманигорӣ буда, аз пайи падар рафтанд ва дар арсаи журналистикаи тоҷик фаъолият мебаранд.

Раҳим ҚОБИЛОВ,
омӯзгори мактаби №40,
ноҳияи Айний

Дар ҷумҳури ба хотири рушди фаъолияти соҳибкори занон 80 лоиҳаи мақсаднок дастгирӣ ёфт.

▶ ШЕЪРИ МОНДАГОР

Дар ҳама давру замон шахсиятҳои бузурги илму адаб масири зиндагии миллати худро равшан карда, мардумро ба сӯи хушбахтию саодат ҳидоят намудаанд. Оташери, ки устод Айни афрӯхт, устод Турсунзода шуълавар кард. Ба қавли Расул Ғамзатов, «Мирзо идомадеҳи назми бисёрасраи халқи худ дар замону шароити дигар аст. Ӯ ин корро бо шоистагии шоиронаву ватандорона ба ҷо овард».

Шодам, аммо мехӯрам ғамҳои халқи дигаре,
Дар назар меоварам торочгаишти кишваре.

Вай аввалин адиб аз Осиеи Марказӣ буд, ки сазовори ҷоишаҳони ҳукумати гашта буд. Турсунзода аввалин шахсе буд, ки дар қатори дигар шоиру нависандагони Шӯравӣ унвони оли «Қаҳрамони меҳнати сотсиалистӣ» - ро дарёфт ва шуҳрати диёрашро афзуд. Турсунзода дар қатори Айни, Лоҳутӣ, Б.Ғафуров вориси сазовори анъанаҳои пурғановати назми ҳазорсолаи адабиёти классикии тоҷику форс маҳсуб

Дар сари ҳар мисраъ дил хун кардааст

меёбад.

Ҳақ бар ҷониби адабиётшинос Камол Айнӣ, ки навишта буд: «Касе ба мисли Турсунзода ба шуҳрати миллаташ шуҳрат намонадааст. Аввалан, ӯ чун рамзи миллат, ҳамчун муноди сулҳ ба тамоми китъаҳои олам сафарҳо анҷом додааст, баъдан дар ҳар кучое, ки будааст, чун гӯшту нохун ҳамеша бо Ватан будааст». Ин буд, ки устод дар ҳама сафарҳои бо Ватан ҳамнафас буд ва ёди Ватан ӯро пайвасти ҳамсафарӣ мекард.

Ба мисли ғӯшту нохун ман ҳамеша бо Ватан будам,
Агарчи нисфи умри беҳтаринам дар сафар бизаишт.

Турсунзода мафҳуми шеърро бо мафҳуми Ватан тавҷам месозад. Шеър барои шоир василаи расидан ба мақсадҳои нек буда, хонандаро бо Ватан пайванд месозад. Ин аст, ки шоир мефармояд:

Шеър ҳам хонандаро пайванд созад бо Ватан,
Дар дили хонанда орад рангу бӯи сад чаман.

Устод Турсунзода бо сурудани шеъри баланди иҷтимоӣ ва сиёсӣ ба зиндагии мардум қарин шуд ва розу овози дили халқро бо тарзу услуби нав пешкаш намуд. Ӯ рози дили худро тавҷам бо асрори қалби мардумӣ бо обу ранги нав сароид:

Сурудам - ҳофизии рози дили ман,
Аниси булбулвоози дили ман,
Уқоби тезпарвози дили ман,
Адиби нуктапардозии дили ман.
Ба обу ранги нав овоз сар кун,
Сар овози нав аз банди ҷигар кун.

Ҳар мисраи устод бо заҳмати зиёд ва хуни дил хӯрданҳо офарида шудааст. То ҷое, ки худ устод ишора мекунад:

То сухан чун қомати мавзун шавад,
Дар сари ҳар мисрае дил хун шавад.

Ин мисраҳои ба хуни дил навиштаи шоир на танҳо ба дили миллати тоҷик роҳ ёфт, балки халқу миллатҳои дигари сайёра низ рӯху тавони тоза илқо намуд, то ҷое, ки адиби маъруфи туркман Бердӣ Карбобоев ӯро чунин васф мекунад: «Мирзо қаноти миллати тоҷик ва ҳам қаноти ман аст». Хусусан, ваъзи зиндагии мардуми дар юги империалистон басарбурда ҳамеша мадди назари устод қарор доштанд; устод ғами мардуми дар торикии ҷаҳлу ваҳм ва зулму истибод зиндагидоштаи Шаркро хангоми сафарҳои бо ҷаҳми сар меид ва аз ин ночурӣ ва ноҷасомонӣ ботинан ва зоҳиран ранҷ мебард.

Ӯ аз рӯзҳои аввали ба арсаи адабиёт омаданаш дар намудҳои гуногуни адаби: назм, наср, драматургия кувваозмӣ карда, дар анвои манзум соҳиби мақоми баланде гардидааст. Турсунзода шоир ва ходими ҷамъиятиест, ки ҳамчун паҳнкунандаи ғояҳои пешқадами халқу ватанамон дар тамоми олам шуҳрат пайдо кардааст.

Нашъуномаи адабиёти солҳои 50 - 70 ба номи ин шоири нуктасанҷ вобаста аст. Шоири забардаст, ногӣки оташинсухан, ходими намоёни давлатӣ, муборизи матини сулҳу амният Турсунзода бо осори рангинаш дар байни хонандагони Шарку Ғарб обрӯю эътибори баландеро сазовор шудааст. Эҷодиёти ин шоири ширинқалом қариб сӣ соли умри ӯро дар бар мегирад. Дар эҷодиёти ӯ мавзӯи сулҳу амният, ватан ва муборизаи озодиҷӯнаи халқро мавқеи қалон дорад. Дӯстию бародарӣ ва баробарҳуқуқии халқро дар осори Турсунзода, вобаста ба шароити сиёсӣ-иҷтимоӣ ва таърихӣ тасвир ёфтааст. Шоир дӯстию дар натиҷаи ҷангу муборизаҳои шадиди зидди душман ба даст овардашударо дар шеърҳои «Уқоб», «Қонуни бародарӣ», «Суруди сулҳ», «Арӯс аз Москва» хеле моҳирона тасвир мекунад. Ӯ сулҳу дӯстиро тухфаи қиматбаҳо дониста таъкид кардааст, ки сулҳу субот ва дӯстию рафоқат дар ободонии мамлакат, пешравии миллату халқият, амнияти мардумӣ сахиманд. Ин аст, ки бо шеваи маҳсуси ватандӯстона хитоб мекунад:

Менависам ман суруди сулҳро бо хуни дил,
Бо тапиданҳои беороми рӯзафзуни дил.
То яроқи тез гардида ба дастии душманон,
Ҷангҷӯёро қунад шармандаи рӯи ҷаҳон.

Ба ақидаи шоир насли солимақлу дурандешии инсон муваззаф аст, ки ҷаҳонро аз балоҳои азим, ки муҳимтаринаш ҷангу ҷангҷӯист, хифз намояд. Ба ин маънӣ, устод мегӯяд:

Ҷуз замиро ҳифз кардан аз балоҳои азим,
Аз барои насли инсон ҳеҷ дигар чора нест.

Дӯст ва ҳамсафи Турсунзода, шоири шаҳри Покистон Файз Аҳмади Файз дар бораи устод гуфта буд: «Мирзо Турсунзода на фақат шоири бузурги тоҷик, балки муътабартарин ва азизтарин намоёнҳои халқи тоҷик буд. Дар ҳамаи ҷо ӯро дӯст мебаранд. Ӯ Ватани худро дӯст мебаранд...»

Фирдавс МИРЗОЁРОВ,
номзади илмҳои филология

▶ КИТОБИЁТ

Деҳи ман як пораи хоки Ватан

Нашри китоби Ч. Шарифов ва М. Самандаров «Угук - диёри маърифатгустарон» (Душанбе, 2020) воқеаи фараҳбахш аст. Муҳтавои китоб хонандаро бо таърих, мавқеи ҷойгиршавӣ ва табиати яке аз ғӯшаҳои зебоманзари кишварамон, деҳаи Угуки ноҳияи Девашич (собиқ Ғонҷӣ)-и вилояти Суғд шинос менамояд.

Ин китоб дар илми кишваршиносӣ саҳифаи навеста намуда, бо мазмуну сабки ниғорини худ аз дигар таълифоте, ки оид ба деҳаву маҳаллаҳо эҷод шудаанд, фарқ мекунад. Яке аз муаллифони китоб Ч. Шарифов шахси фарҳангию донишманд, собиқ корманди соҳаи таълимӣ ва таърихӣ раиси нашриёти «Ирфон» буд) барои эҷоди ин асар заҳмат ва вақти зиёд сарф намудааст. Мо асарро мебарем, ки ба унвони деҳаҳо номгузорӣ шудаанд.

Тарзу ниғорини «Угук - диёри маърифатгустарон» хеле ҷолиб аст. Китоб аз сарсухан ва сездҳои бахш иборат буда, дар бораи деҳаи Угук ва сокинони он, мазмун ва шарҳу тафсири вожаи «угук», машғулияти анъанавии сокинони деҳа, марказҳои фарҳангию ҷамъиятӣ, мазори Хоҷа Абдуллоҳи Ансорӣ, аз таърихи хоҷаҳои деҳа, таълимгоҳ - макони илму маърифат, дар бораи механизаторон, ронандагони нақлиёт, хидматгӯзори мардуми деҳа, даҳмарда ва ҷӯнони русто, диаспораҳои угукӣ дар минтақаҳои гуногуни Осиеи Марказӣ, иштирокчиёни Ҷанги Бузурги Ватанӣ ва шахсиятҳои маъруфи деҳа ҳикоят мекунад. Дар қисми хотимавии китоб рӯйхати ҷанговарони сокини деҳа, ки аз набардҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ барнагаштаанд, оварда шудааст.

Барои ҷолибтар шудани муҳтавои китоб аксо ва суратҳо низ мусоидат намудаанд. Дусаду сиву як акси сокинони деҳа, бисту шаш адад сурат-тасвирҳои рангаи манзараҳои муҳталифу нотақрори дараҳои ҷолибу зебоманзари деҳа, панҷ адад акси мазори Хоҷа Абдуллоҳи Ансорӣ баъд аз тармим, оромгоҳи деҳа, ду акси сарсутун бо рамзи ориёҳои бостонӣ, шаш адад акс - бунгоҳи тиббӣ, мактаби деҳа, гаражи ниғодории мошинҳои хоҷагӣ, Масҷиди Боло, доҳили масҷид, ороиши сақфу деворҳои он ва ҷилу панҷ адад акс бо маълумотномаҳо оид ба иштирокчиёни Ҷанги Бузурги Ватанӣ ва ашхоси барӯманди деҳаи Угук муҳтавои асарро афзудаанд.

То нашри ин китоб баъзе фарҳангиён нисбат ба «угук» ҳар хел ҳадсу тахминҳо мезадад. Акнун маълум гардид, ки вожаи «угук» сирф вожаи суғдӣ буда, маънои «тангӣ», «дарайи танги оброх (обгузар)»-ро ифода мекардааст.

Дар китоб роҷеъ ба таърихи дараҳои деҳа, аз қай дар ин ҷо сукунат иштиёр қардани одамони маълумоти дақиқу боварибахш оварда шудааст. Оид ба машғулияти харрӯзаи мардум, ки бештар ба кишоварзӣ чорводорӣ саруқор доранд, низ сухан менамояд.

Муаллиф ҳар як номвожаи

дараҳоро аз лугатномаҳо ҷустуҷӯ намуда, шакли саҳеҳашро ба ихтиёри хонандагон пешкаш гардондаанд.

Як паҳлуи ҷолиби китоб он аст, ки муаллифон оид ба тамоми доманакӯҳҳои он, дараҳои деҳа, чашмаву ҷангалзорҳои маълумот дода, сокинони русторо таъкид намудаанд, ки ба масъалаи хифзи муҳити зист эътибори ҷиддӣ диҳанд. Оби дарёчаи деҳа - Шаған (дар сарчашмаҳои дарёчаи деҳа ҳамин тавр сабт шудааст) -ро тоза нигоҳ дошта, ба он ҳар гуна партовҳоро наафкананд. Аз бераҳмона бурдани арҷаҳо худдорӣ карда, аз хотир фаромӯш насозанд, ки ин дараҳони кӯҳӣ манбаи асосии захираи оби дарёчаи Шаған ба ҳисоб мераванд.

Яке аз мавзӯҳои муқаддаси деҳа мазори Хоҷа Абдуллоҳи Ансорӣ аст. Муаллифон саъй намудаанд, ки оид ба таърихи мазор, сутунҳои доҳили он, ривоятҳо доир ба шахсияти Хоҷа Абдуллоҳи Ансорӣ, ба деҳа омадан ва ё наомадани ӯ, бо эътимод ба сарчашмаҳои таърихӣ андешаву тахминҳои ҷолибро ба хонандагон пешниҳод созанд.

Яке аз бахшҳои ҷолиби асар «Диаспораҳои угукӣ дар минтақаҳои гуногуни Осиеи Марказӣ» мебошад. Хонанда аз ин бахшҳои китоб бо номҳои аввалин муҳочирони угукӣ, ки ба шаҳри Тошканд ва ноҳияи Бӯкаи вилояти Тошканд кӯч бастанд, он угукиҳо, ки дар аз худ намудани заминҳои тӯқайзори қамишзорӣ водии Ваҳш матонату фидокорӣ нишон додаанд, он угукиҳо, ки дар сабузу хуррам гардонидани Мирзочӯли тоҷик - Зафаробод ҳиссаи бузург доранд, хикояҳои ҷолибу хотирмон овардаанд. Он омузгороне, ки имрӯз дар Зафаробод тухми илму маърифат мебаранд, барҳақ, қаҳрамонони давронанд ва муаллифони асар нисбат ба онҳо суханҳои самимӣ гуфтаанд.

Хулоса, «Угук - диёри маърифатгустарон» китобе мебошад, ки минбаъд, барои ҷунин сабуку услуб эҷод намудани асарҳои ба таърихи деҳаҳо мутааллиқ эҷодшаванда чун дастур хидмат расонда метавонад.

Нашри китобҳои ба рустову деҳаҳо иртиботдошта имконияти муҳайё месозад, ки таърихи Ватани азизамон ва таърихи деҳоту маҳаллаҳои он муфассалтар рӯйи ҷоп оварда шавад.

Ҷоми ҲОҶИ,
зодаи деҳаи Угук,
омузгори собиқадор аз ноҳияи
Қӯшонӣни вилояти Хатлон

► ҲИКОЯ

Тақдирчунбон

Овозаи аз замини ичора маҳрум гардидани «муаллими китобнавис» дар деҳа паҳн гардид ва дар маъракаи раҳу рӯ, мактабу мағозаҳои деҳа, дар радиои «халлу фасли» дигар масъалаҳо, аз мушкили ба сари муаллим омада низ ҳарф мезанданду сар мечунбонданд, ки «қуб нашудааст, наҳод, як муаллим ҳақ надошта бошад, ки соҳиби ақаллан ним гектар замин гардад.

-Ҳама заминҳои серҳосилу обиро дар вақташ сарватмандону тағдорҳо бо маблағҳои ҳангуфт соҳиб шуда, ҳуҷҷат қарданд. Кам не-ғам не, аз 2,3 то 5-10 - гектарыро ба даст оварданд. Фуқашон дар рағван,-меғуфт яке бепарвоёна, ки аслан ғаму ташвиши заминро об ва гову молро надошт.

-Рост, гирифтагӣ гирифт, мондагӣ мисли маълим ду даст дар почкаи бинӣ дар байни аъроф монд,-хулоса мекард бедарди дигар, ки худро гӯё ғамшарикӣ муаллим меҳисобид.

-Э, заб ғап мезанед-е,-ба суҳбат ҳамроҳ мешуд марди солманде, ки кайҳо ба нафақа баромада, риш сабзонда, тоқии сафед бар сару чома ба бар ва дар даст тасбеҳ дошт. Вай, ки қабл аз ба нафақа баромадан дар қадом идорае кор мекард, ҳоло солору ботамқинона ба насихату андарзонӣ машғул буд.

-Бечора муаллим, кай замин дошт, ки акнун заминдор шавад? Ба ӯйи берӯзӣ на замини наздиқавлигӣ мерасад, на замини ичора.

-Раиси деҳа, хешу таборони вай, оқсақолу чанд мулло ба воситае заминхоро соҳиб мешаванду муаллим сарҳамо хичолатзада, аз қавле, «қоқу воқу» мемонад. Ё ман дуруғ меғӯям?

-Не, не, ҳақ асту рост,-андешаҳои марди солманди носеҳро таквият меҳисоб чавоне, ки фӯрӯшгоҳи шахсӣ дорад. - Ман худам шохид, ки дар маъракаи тақсими замин ба ҳама пулдору

соҳибвазифаҳо замин расиду ба муаллимон не. Ба онҳо медонед, чӣ гуфтанд? Зиқ нашавед, парво нақунед, номатон дар рӯйҳат ҳаст. Навбати дигар ба шумо замин меҳисобем. Муҳим он, ки номатон қонунӣ дар ҳуҷҷати замингирӣ сабт шудагӣ. Ана, ҳамин хел.

-Лекин «офтобр» бо доман пӯшида намешавад,-бо оҳанги ҳақимона хитоб мекунад омӯзгори физика, ки расо 12 сол боз писараш дар навбати замин қарор дорад.

-Худо шохид, ки ин ғапи ман овозаю ҳангома не, ҳақиқати мутлақ аст. Раиси деҳа, қадом қорманди ҷамоат ду-сетагӣ замин гирифтаанд. Аллақай бӯйаш баромад, ки як заминро барои писаронашон нигоҳ доштаву боқимондаашро ба савдо задаанд. Хайр, акнун шумо бигӯед: ҳамин амал аз рӯйи адлу инсоф аст? Муулмонӣ намозхонӣ ва амри маъруф барон чӣ?! Э, ба Худо дилам аз амалдор ҳам мондаасту аз мулло ҳам.

-Эҳа, нав фаҳмидӣ? Ё ту аз ягон сайёраи дигар ҳамин ҳоло рӯйи замин фаромадӣ? - нигоҳи норозиёнаю саҳл тааҷҷубомез ба соҳиби суҳан афқанда меғӯяд қавонмарди қулоқ ба сар, ки чанд муддат пеш аз муҳочират, аз Русия баргаштааст.

-Як хел тоҷири навбаромад, бовар мекунад, бачаи динангӣ дар мулкӣ гарибӣ миёнавариро ба худ қасб қарда, «аз боло шонаву аз поён фона» гуфтагӣ ворӣ бачаҳои кишлоқа ба таври худ ба қор таъмин мекунаду баъд... ана, сар мешавад. Фоизи ҳаққи худро бигирад, майлаш, ин як дарди бахайр, лекин аз маблағи қори анҷомдодаи ҳар як ҳамадеҳаи худ

ҳар қадар нафсаш хурӯҷ қунад, бе пош-пош ба чайб задан меғирад. Ёбу гир!

-Бачаҳалок, имону муулмонӣ-нира фаромӯшу қавонони содадилро хонасалот мекунад. Баъд, ҳамин ки ба деҳа баргашт, ба насихату амри маъруф сар мекунад: яъне, бузуртгарин гуноҳ ин ҳаққи муъминӣ бечораро хӯрдан аст,-меғӯяд ва раиси деҳаву имому хатибу директори мактаб рӯз дар миён дар ҳонаи ин тоҷири миёнаравӣ судхӯр, гирди хони шохонаи пушнозу неъмат чамъ мешаванду парвона.

-Э садқат, ғапа дигар тараф бурдӣ,- изхори норизой мекунад пирақие, ки ҳанӯз бардаму бақувват менамоёнд.

-Расия дур аст, биё, ҳоло ҳамин масъалаи деҳаро, ки дар пеши чашмамон аст, бубинем,

-Хайр?-қунҷқобӣ мекунад қасе аз ҳозирбудагон. - Ғайри масъалаю мочарои замин дигар ғап надорен шумо?

-Э, мардак аз ҳама масъалаи асосӣ ҳамин аст,-шуридаву ранҷишомез меғӯяд пирақӣ ва меафзояд: -Хабар дорен ё надорен? Як қисм замини қабристон ба савдо задаанд? Як пулдори беинсоф қариб 40 сотих замини бармолаи мазора соҳиб шудааст. Мову шумо бошем, дар ғайби «қалонҳо» фиш-фишу миш-миш қарда гаштаем.

-Хайр, ба фикри шумо, бобо, бояд чӣ қор қунем?-меғӯрад марди миёнаумри харобандом, ки зохиран аз ин гуфтугузор хеле дилгир шудааст.

-Ба ягон чо арз барем?

-Набошад-чӣ? - нигоҳаш барқвор, қоматашро рост гирифта, қолибона ба мард мурочият меку-

над пирақӣ. -Магар дунё бесоҳиб аст? Меравем, ба боло арз мекунем, пеши роҳи ин хурӯсҷӯчаҳои белачоми баднафса меғирем. Баъд... як маслиҳати дигар.

-Ку, бишнавам,-садо баланд қарданд чанд нафар,

-Э, айб нест дар шаъни мо? Ба Худо, айби айб аст. Наҳод, як муаллими баобрӯи соҳибқалам солҳо боз барои як порча замини ичора поёнӯ боло давида, қонаш ба ҳалқаш ояду мо, соқинони як деҳаи қалон, ба ӯ дастӣ мадад дароз қарда натавонем? Э бача, дар дигар макону мавзеъ ин хел муаллими соҳибқаламу соҳибқитоба тори сар мекунад. Мо бошем, шиштем ранги кампиру оҳу ҳасрат қарда.

-Рост, рост,-рӯх гирифт фӯрӯшандаи қавон ва афзуд:

-Кампири Оламбӣби агар зинда мебуд, ба қойи мо барин мардҳо қайҳо даводав қарда, масъалаи замини муаллими китобнависа ҳал мекард. Худо раҳматаш қунад, дилсӯзу ҳамдарди мардум буд. Э, дарег...

-Рост, Худованд гуфтааст, ки «аз ту ҳаракат, аз ман баракат». Мана, панҷ сол боз амақи Саъдулло аризаву мактуб навишта, ба идораҳои ҳукумати барои сохтани бемористони замонавӣ мурочият қарда истодааст. Қарори ҳукумати ноҳия, архитектура, вазорати тандурустӣ ва лоихаи нақшаи беморхонаро гирифтааст. Қояшро муайян қунед, сохта меҳисоб, гуфтаанд ба ӯ, бо оҳанги боварию эътимод, - гуфт омӯзгори физика.

-Ҳаминаш намерасид, ки барои як муаллим шуда, қонамона дар азоб монем,-ғурунгос зад пирамарде, ки тасбеҳ дар даст дошт.

-Ба худаш чӣ шудааст? Дар газито менависад, чанд китобаш баромад. Бо ин ҳол, ки аз чор тарафи дунё хабар дорад, вай ҳаққи худро соҳибӣ қарда натавонад, магар гуноҳи моҳ?

Э, монед-е.

-Ана, диден, шумо чӣ хел фикр мекунад,- кинояомезона гуфт қавони фӯрӯшанда ва рӯйашро дигар қониб қардонд.

-Магар муаллим ҳақталашӣ қарда, барои ободии деҳа ва қаламрави ҷамоат қон нақондааст? Рохҳои байни деҳахоро, аз қавле, «на шаб хоб рафтаю на рӯз ором гирифта, кӣ мумфарш қард? Бинои бунгоҳи тиббию мактаби нава кӣ сохт? Чорасозу тадбирандеши ҳамаи мушқилии ҳамадеҳагон магар ҳамин муаллими китобнавис нест? Қадриношиносӣ хуб нест, амак.

-Э, заб фалсафа хондӣ-да,-барӣ чомашро қаме боло бардоштаву бо нӯқи ангушт тақонда «ғурирд» тасбеҳбадаст.

-Вай одам барои туву ту баринҳо ҳақталашу китобнавис аст. Дар ҷамоат бошад...

-Чӣ «дар ҷамоат?»

-Ҳама «аризабози гузаро» ном мебарандаш.

-Хайр, ба фикри шумо, қасе барои адлу инсоф овоз баланд қунад, вай аризабоз будааст?

-Ман инаша наменонам. Лекин мардума ором гузored. Муаллим худаш роҳашро ёбад.

-Аз ин ғавгою шӯру мағали мо на ба муаллим фонда мерасаду на ягон проблемаи деҳа ҳал мешавад,-аз дари фӯрӯшгоҳ берун шуда гуфт пирақие, ки аз муаллим қонибдорӣ мекард. -Рафта аз пайи ягон қаму қости зиндагӣ шавем, бехтар аст.

Чамъшудагон аз дари фӯрӯшгоҳи маводи ғизоӣ берун шуда, як-як пароканда шуданд.

(Давом дорад)
Шодӣ РАҶАБЗОД

► ҲИКОЯИ ВОҚЕӢ

Қамол аз қангу қанҷоли аҳли қонавода, аввал аз қӯдақон ва баъд аз келинҳо саҳт ранҷид. Гуфтаи «Ҳар қас қонаву дари худро ёбад» ўро саҳт хафа қард. Хун ба сараш зад, вале чӣ ҳам меғуфт?

Замоне, ки ўву бародаронаш хурд буданду дар оғӯши волидон зиндагӣ мекарданд, ягон мушқил вучуд надошт. Ҳама ба ҳамдигар меҳрубон. Сари як дасторхон бо хандаву шодӣ нон меҳӯрданд. Падар ҳамаи онҳоро панду насихат мекард, ки бо ҳамдигар дӯсту бародар бошанд. Эҳтиромӣ ҳамдигаро ба чо оварда, ба ҳам муттақо бошанд. Ҳавли бобои Қамол он замон хеле васеъ буд. Баъд бачаҳо қалон шуданд. Бо қумаки падару модар соҳиби зану фарзанд шуданд. Ҳар қадоме дар як гӯшаи замини падар қонае бунёд намуд. Фақат фарзанди хурдӣ Қамол ҳанӯз ба балоғат нарасида буд, ки волидон аз сар рафтанд. Фарзандон ҳар қадоме мустақил шуданд. Рӯзҳои аввал аз байнашон мӯй ҳам намеғузашт. Баъд бо таъсири ҳамсарон атвори бародарон дигар шудан гирифт. Байнашон хусумат пайдо гашт. Қамол ҳам бо як азоб баъд аз муҳочирати меҳнатии зиёд соҳиби андаке пулу мол гашта, зан гирифт, қонаи падарро макони зист қарор дод.

Дар як гӯшаи ҳавли мӯйсафед, ки замоне хеле васеъ ва қойи сайругашту тамоши аҳли оила ба ҳисоб меафта, як дарахти азими тут мавҷуд буд. Ҳар сол қосили фаровон мебастан. Ҳама якҷоя аз он меҳӯрданд ва ҳатто барои фасли зимистон захира ҳам мекарданд.

Рӯзе ба Қамол таҳдидқунон гуфтанд, ки қонаи падар харобу валангор ва фарсуда гаштааст. Аз ин рӯ, ту бояд қонаи худатро сози. Барояш қитъаяки замин низ қудо қарданд. Он чо бошад,

ҳамон дарахти тут реша давонда, барои сохтани қона қалал мерасонд.

Аз дӯғу пӯписаи бародарон ва таънаву маломати янғахову қанҷоли байни қӯдақон Қамол сабру таҳаммулро аз даст дод.

Ғайрихтиёр табарро ба даст гирифтӯ бо як азобе болои дарахти тут баромад. Дарахт хеле пир ва ғафсу бузургҷусса буд. Аз нақли падар, он нишонае аз бобою бобоқалонҳо ва ё чанд пушташон буд. Навдаеро интиҳоб қард. Байни

навдаҳо пойи худро устувор намуд ва оғоз қард ба буридан. Қаҳру ғазабаш боло гирифта, дам нағирифта зарба мезад. Як, ду, се... Табарӣ тез қорашро мекард. Дарахти тут бениҳоят саҳту устувор буд. Аммо аз зарбаи табарӣ тезу вазнин пӯсту танаи он пора - пора шуда, ба замин мерехт. Нисфи онро бурида буд, ки қодисаи аҷиборо дид. Аз қойи захмхӯрда, аз зери пӯсту навдаи тут мисли шир моёи сафede қӯшида баромад. Қамол инро дида, ба хайрат афтад ва аз қор монд. Шири сафед қӯшида баромаду боз қамон лаҳза, дар як миҷжа задан нопадид гашт. Ба замин наҷақид. Ин ҳолат Қамолро боз ҳам мутаҳайиртар сохт. Чӣ буд он, шир ё хуни дарахт?

Банди қамон андеша қикоятӣ боре аз падараш шунида ба хотираш омад. Он вақт ӯ қамагӣ шонздаҳ сол дошт. Зери қамон дарахти солор бо қиблағоҳ нишаста тановул доштанд. Моҳи июн буд. Гоҳ-гоҳе болои дастархон донаҳои тути бедона меафтаду падару писар бо навбат онҳоро қида ба даҳон меандохтанд. Дарахт тақрибан чор сотих заминро фаро меғирифт. Ана, қамон рӯз падар нақли аҷиборо қард:

-Ин дарахти тут таърихи дусадсола

ва ё аз он зиёдтар дорад. Нишона аз бобоқалонҳоямон. Замоне қалаи аспу рамаи гӯсқандон мавсими тобистон дар тағи қамон тут аз нурҳои офтоби сӯзон панох мебурданд. Қойи зисту роҳати қӯпонон ҳам буд. Баъд, солҳои инқилоб, дастаҳои аскарони рус дар зери қамон дарахт қайма зада, ин мавзеъро қамчун ситод истифода бурданд. Замони бозсозӣ бошад, зери ин дарахти азим қойи истироҳат ва дамғирии қолхозчиён будааст. Ривояте ҳаст, ки боре тӯғони саҳт мешаваду яке аз навдаҳои ғафси тут шикаста, ба замин меафтад. Устои қӯбтароше омада, онро қиро қарда, бурда, аз он қандин дотору қумча месозад. То рӯзҳои наздиқ садои доторҳои соҳтаи устои ширин - ширин ба гӯш мерасид.

Ниҳоят, солҳои қаҳтии Қанғи дуоими қаҳонӣ меваи ин дарахт наҷотбахши аҳли деҳа меғардад. Мардум меваи онро ба қойи нон истифода мебурданд. Аз моҳи май то моҳи июл, яъне то пуштани ғалладона, тути қонаи мӯйсафеди Қамол - падари Қамол нони даҳони одамон будааст. Аҳли деҳаро аз ғуруснагӣ ва марғ наҷот баҳшидааст...

Қамол ба андеша рафт. Дарахте, ки нишона аз ворисон аст, ин қадар қизматҳо намудааст, месазад, ки онро барои нотифоқии як оила нобуд созад? Албатта, не! Дарахти тут ҳам ёдғорие аз гузаштагон аст. Рӯзе боз ба қор меояд...

Қамил табарро ба поён ҳаво дод ва қаставу қомӯш аз болои тут фаромад...

Саидмурод ИСКАНДАРӢ,
шаҳри Ваҳдат

Нисбат ба шаш моҳи соли гузашта 88,3 фоиз зиёд маҳсулоти ватанӣ содирот гардидааст.

ЭЪЛОН

Диққат: озмун!

Хафтаи «Омӯзгор» бо хадафи такмили тарбияи ватандӯстӣ, ифтихори миллӣ ва ҳештаншиносии насли наврас дар мавзӯи «**Ҳомии Ватан будан шараф аст**» барои бехтарин мақолаву гузоришҳо озмун эълон менамояд. Нигоштаҳо ба озмун бояд ба умдатарин масоили ватанпарварию ватандорӣ бахшида шуда бошанд, андешаву мулоҳизоти ҷолибро дар бар бигиранд ва барои ба Ҳимояи ватан, хизмат дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳ омода намудани ҷавонон нақши шоиста бигузоранд.

Озмун аз рӯзи эълон шуданаш то аввали моҳи феврари соли 2022 идома меёбад ва дар арафаи Рӯзи Артиши миллии Тоҷикистон ҷамъбасти мегардад.

Ғолибони озмун соҳиби мукофотҳои махсус ва Ифтихорномаи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон мегарданд.

Таъкид:

Ҳаҷми мақолаҳо набояд аз 3-4 саҳифаи чопи компютерӣ (ҳарфи Times New Roman Tj, 14-2 интервал) зиёд бошанд, дар акси ҳол ба озмун роҳ намеёбад.

Кормандони Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ректори Донишқандаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улугзода Жило Гулназарова бинобар даргузашти ПАДАРАШ изҳори ҳамдардӣ ва таслият менамоянд.

Кормандони Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон аз даргузашти ректори Донишқандаи технология ва менеҷменти инноватсионӣ дар шаҳри Кӯлоб Акбар НИЁЗИ андухгин буда, ба аҳли оила ва пайвандону наздикони марҳум изҳори ҳамдардӣ мекунанд.

Аҳли қалами хафтаномаи «Омӯзгор» ба вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илмҳои физика ва математика, профессор, узви вобастаи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон Абдулло Табарӣ бинобар даргузашти БАРОДАРАШ ҳамдардӣ баён мекунанд.

Кормандони Институди ботаника, физиология ва генетикаи растани назди Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ба ходими пешбари илмӣ институт Шавкат Саидмуродов бинобар даргузашти ПАДАРАШ ҳамдардӣ баён мекунанд.

Кормандони Институди ботаника, физиология ва генетикаи растани назди Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ба муовини директор оид ба илм ва таълими институт Зулфия Давлатназарова бинобар даргузашти БАРОДАРАШ ҳамдардӣ баён мекунанд.

Кормандони Институди ботаника, физиология ва генетикаи растани назди Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон аз даргузашти аспиранти институт Муҳиддин БОТИРОВ андухгин буда, ба аҳли оила ва пайвандони марҳум изҳори ҳамдардӣ менамоянд.

ПОСИ ХОТИР

Аз дида ба дилҳо

Доктори илмҳои физикаю математика, профессор Баҳодур Сабуров соли 1944 дар деҳаи Кӯҳрӯди ноҳияи Айнӣ дар оилаи деҳқон ба дунё омадааст.

Ӯ соли 1961 дабистонро бо медали тилло хатм намуда, дар факултаи физикаю математикаи Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон ба номи В.И. Ленин (ҳоло ДМТ) тахсилро ба ҳайси донишҷӯ идома мебахшад. Пас аз ду соли тахсил донишу малака ва маҳорату истеъдоди хуби Б. Сабуровро ба назар гирифта, роҳбарияти вақти донишгоҳ номбурда-ро барои идомаи тахсил ба Донишгоҳи давлатии Ленинград ба номи А.А.Жданови Федератсияи Россия равон мекунанд. Тахсил дар ин донишгоҳи бонуфуз дар қалби донишомӯз меҳру шавқи зиёдро нисбат ба табиат ва қонуниятҳои пинҳонияш бедор кард ва ӯ мекушид аз асрори нисбони укёнуси беканори илми физика бархӯрдор гардад. Дар натиҷаи ҷидду ҷаҳди зиёд соли 1967 ин боргоҳи бонуфузи илму маърифатро аз рӯи ихтисоси «физикаи молекулярӣ» хатм намуд ва ҳамон сол дар Институди физикаю техникаи ба номи С.У. Умарови АИ ҶТ ба кор оғоз кард. Пасон, ба сифати тадқиқотчи ба Институди физикаи Донишгоҳи давлатии Санкт-Петербург фиристода мешавад. Хангоми тахсил усулҳои нави тадқиқро омӯхта, ҳамеша пайи кашфиёти нав саъю кӯшишҳо менамуд. Соли 1973 рисолаи номзадӣ хешро дар риштаи физикаи молекулярӣ Ҳимоя кард ва бо сари баланд ба Ватан баргашт. Аз соли 1973 то соли 1976 дар Институди физикаю

техникаи ба номи С.У. Умарови АИ ҶТ дар вазифаҳои гуногун кор кардааст.

Б. Сабуровро соли 1976 дар кафедраи физикаи Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба ҳайси муаллими калон ба кор даъват менамоянд. Пас аз чанд муддати фаъолият соли 1991 рисолаи доктории хешро дар Донишгоҳи давлатии Санкт-Петербург Ҳимоя намуда, аз соли 1992 дар вазифаи профессори кафедраи физикаи ДАТ ба номи Ш. Шохтемур фаъолият кардааст. Солҳои 1996-2001 вазифаи мудирии кафедраи физикаи ин донишгоҳро бар уҳда дошт. Ӯ дар ин вазифаи басо сангину заҳматалаб тамоми нури ҷисмонӣ ва ақлонии хешро истифода бурда, дар пешрафту инкишофи базаи илмӣ кафедра сахм гузошт ва дар тӯли фаъолияти мондагор дар назди кафедраи мазкур озмоишгоҳҳо ва мактаби илмӣ худро ташкил намуд.

Профессор Б. Сабуров дар асоси натиҷаҳои қорҳои илмӣ-тадқиқотиаш зиёда аз 140 мақолаи илмиро дар маҷаллаҳои намоёни ҷумҳуриҳои собиқ ИҶШС, ИМА, Полша, Эрон ва дигар кишварҳои олам ба нашр расондааст. Бо Ҳамроҳии устодони кафедра барои донишҷӯён ва доктарабони макотиби олии 7 дастури методӣ навиштааст. Олими номвар аъзои Шӯрои махсусгардонидашуда доир ба Ҳимояи рисолаҳои докторӣ дар назди ДМТ, аъзои Шӯрои илмӣ ДАТ ба номи Ш.Шотемур ва аъзои Шӯрои координатсионии «Кристаллҳои моеъ» дар назди АИ Федератсияи Россия буд.

Шӯрои олимони Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ӯро барои пазируфта шудан ба узвияти вобастаи Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод намуд, вале умр ба устод бақо накард. 30-юми октябри соли 2001 дили ин олими муътабар, марди хирадманду донишвар, раҳнаварди роҳи илм ва равшанфикр аз тапидаи бозмонд. Ӯ ҷисман рафта бошад ҳам, вале қору пайкор, меҳрубониҳо, қалби софу тинати покаш, суҳанҳои пурарзиши ӯ ҳеч гоҳ аз хотираҳо нахоҳад рафт ва ҳамеша дар қалби наздикон, дӯстону ҳамкасбон зинда боқӣ хоҳад монд.

*Ман намегӯям, ки ӯ аз дори дунё рафтааст,
Чои ӯ дар дида буд, ақлу ба дилҳо рафтааст.*

М. ХОДИЕВ,
устоди ДМТ

Пурсед, ҷавоб медиҳем!

Қасри сафед фақат барои президент аст?

Оё рост аст, ки дар Қасри сафеди ИМА фақат аҳли оилаи президенти ИМА зиндагӣ мекунад? Магар сарвари давлат падару модар ва хешовандонашро ба Қасри сафед оварда наметавонад?

Ҷамил МИРЗОЕВ,
Ҳошим ХҶҶАМОВ,

омӯзгорони таърих ва ҳуқуқ аз шаҳри Хучанд

Қасри сафед дар маркази шаҳри Вашингтон воқеъ буда, аз соли 1800 қароргоҳ ва дафтари кори Президенти ИМА

аст. Ин иморати зебои дуошёнаро аз рӯи лоиҳаи мейморон Ч. Хобан ва Б. Матроб дар давоми солҳои 1792 – 1829 сохтаанд. Қасри сафедро аксар вақт ҳамчун ҳукумати ИМА ба забон мегиранд. Дар болои бино парчами ИМА парашон аст ва тибқи Конститутсияи ИМА, ҳар президенти нав аз 20 – уми январ ба кор шурӯъ мекунад. Қасри сафед дар тӯли 4 ва дар сурати интихоб ба навбати дуум дар давоми 8 сол ҷойи зист ва кори президент аст.

Дар асоси Қонуни асосии мамлакат дар Қасри сафед фақат аҳли хонаводаи президент истиқомат мекунанд ва сарвари давлат хатто барои истиқомат ба Қасри сафед овардани волидайн, бародару хоҳаронаш ҳуқуқ надорад. Агар президент қонунро вайрон кунад, ӯро ба ҷавобгарӣ мекашанд. Боре модари президенти 39 – уми ИМА Ҷимми Картерро (вай солҳои 1977 – 1981 президенти ИМА буд) низ дар қаср ҷойгир намудан хоҳанд, вале ВАО ва шахрвандон ғавғо бардоштад ва кампир мачбур аз қаср рафт.

Президент баъди ба анҷом расидани муҳлат ё баъди шикаст дар интиҳоботи оянда Қасри сафедро тарк мекунад. Яъне, Қасри сафед мерос аз президентҳои пешина барои президентҳои оянда аст. Модар, падар ва дигар пайвандони президент ба Қасри сафед фақат чун меҳмон омада мераванд.

Ҳотами ҲОМИД,
«Омӯзгор»

Эътибор надорад

Шаҳодатномаи гумшудаи Т-ШТА №0593882, ки онро соли 2011 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №53-и ноҳияи Рӯдакӣ ба Ҳайатова Меҳрафруз Аббосовна додааст, эътибор надорад.

Шаҳодатномаи гумшудаи А №794209 дар бораи хатми синфи 9, ки онро соли 1976 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №63-и ноҳияи Шохмансури шаҳри Душанбе ба Салихова Зебинисо Тишаевна додааст, эътибор надорад.

Шаҳодатномаи гумшудаи Т-АТУ №0931559, ки онро соли 2021 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №6-и ноҳияи Исмоили Сомони шаҳри Душанбе ба Саидҷонзода Самира додааст, эътибор надорад.

Шаҳодатномаи гумшудаи А-№006429, ки онро соли 1990 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №23-и ноҳияи Шохмансури шаҳри Душанбе ба Ашуралиева Сайёра додааст, эътибор надорад.

Шаҳодатномаи гумшудаи Т-ШТА №0944837, ки онро соли 2013 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №107-и ноҳияи Шохмансури шаҳри Душанбе ба Худойназарова Тамано Парвизовна додааст, эътибор надорад.

Шаҳодатномаи гумшудаи №178842 дар бораи хатми синфи 9, ки онро соли 2007 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №51-и ноҳияи Фирдавсии шаҳри Душанбе ба Моҳираи Сафаралӣ додааст, эътибор надорад.

Шаҳодатномаи гумшудаи АБ №101303 дар бораи хатми синфи 9, ки онро соли 2002 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №40-и ноҳияи Рӯдакӣ ба Қодиров Шухрат Ятимович додааст, эътибор надорад.

Шаҳодатномаи гумшудаи Т-АТА №095616 дар бораи хатми синфи 9, ки онро соли 1978 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №62-и ноҳияи Исмоили Сомони шаҳри Душанбе ба Қаландаров Зафар Саидшович додааст, эътибор надорад.

Шаҳодатномаи гумшудаи А №00252730 дар бораи хатми синфи 9, ки онро соли 2006 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №63-и ноҳияи Шохмансури шаҳри Душанбе ба Шарипов Баҳром Бобишоевич додааст, эътибор надорад.

Сафробахши ҳаҷон омӯзгор аст.

ОМУЗГОР

Муассис: Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон
Почтаи электронӣ: omuzgor@inbox.ru
Сомонаи хафтанома: www.omuzgor-gazeta.tj

Сармуҳаррир
Ноилшоҳ НУРАЛИЗОДА

Ҳайати М. ИМОМЗОДА, Э. НАСРИДДИНЗОДА, Н. САИД, М. САЛОМИЁН, Г. ҒАНИЗОДА, Д. ҚОДИРЗОДА,
Таҳрир: Н. СОБИРЗОДА, Ф. РАҲИМӢ, А. МУРОДӢ (ҷонишини сармуҳаррир), Н. ОХУНЗОДА (қотиби масъул)

Суроға: 734025, ш. Душанбе, х. Айнӣ - 126, Телефонҳо: қабулгоҳ – 225-81-55, ҷонишини сармуҳаррир – 225-81-58, котибот – 225-81-57, муҳосибот – 225-81-61

«Омӯзгор» тахти рақами 0018/рз, аз 13.07.2015 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нав номнавис шуда, тахти рақами 0110005977 дар Кумитаи андозаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайди давлатӣ гирифта шудааст. Нашрия ба хотири чандандешӣ маводе низ ба таъби мерасонад, ки идораи хафтанома метавонад бо муаллифон ҳамфикр набошад ва барои онҳо масъулият ба уҳда нагирад.

Навбатдори шумора Ш. РАҶАБЗОДА

Хафтанома дар матбааи нашриёти комплекси «Шарқи озо» ба таъби расид. | Индекси обуна – 68850 | Адади нашр: 37526 нусха | Таррох: С. Ниязов | Ҳуруфчинон: С. Саидова ва Д. Забировна